

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут економіки та менеджменту

Надкерничний Андрій Романович
(прізвище, ім'я, по батькові)

УДК (індекс)

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
«Управління сталим розвитком готельно-туристичного бізнесу»

(назва роботи)

ОПІ «Міжнародний готельно-туристичний бізнес» спеціальності 242
«Туризм»

(назва освітньої програми)

МГТ-20-1

(шифр і назва спеціальності)

Робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело:

Здобувач освітнього ступеня Надкерничний А. Р.
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник
професор, доктор економічних наук Гуменюк Володимир Володимирович
(підпис, прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання керівника)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Івано-Франківськ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ГОТЕЛЬНО-ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ.....	7
1.1. Поняття та сутність концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу.....	7
1.2. Оцінка Міжнародних стандартів та рекомендацій щодо сприяння реалізації концепції сталого розвитку індустрії гостинності та туризму.....	10
1.3. Характеристика складових концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в Україні.....	17
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ГОТЕЛЬНО-ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ НА ПРИКЛАДІ ВІДПОЧИНКОВОГО КОМПЛЕКСУ «UNDERHILL RESORT SPA HOTEL» (УКРАЇНА).....	27
2.1. Загальна характеристика діяльності «Underhill Resort Spa Hotel» та «Парку Землі» в контексті реалізації концептуальних засад сталого розвитку.....	27
2.2. Аналіз практики впровадження принципів сталого розвитку у діяльність відпочинкового комплексу «Underhill Resort Spa Hotel».....	41
2.3. Функціональне використання інструментів сталого розвитку як основи для формування та оцінки стратегії готельно-ресторанного комплексу «Underhill Resort Spa Hotel».....	46
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ «UNDERHILL RESORT SPA HOTEL».....	50

3.1. Розробка програми навчання персоналу «Underhill Resort Spa Hotel» для сприяння їх обізнаності щодо проблем та перспектив практичного впровадження концепції сталого розвитку.....	50
3.2. Шляхи оптимізації використання ресурсів у сфері готельно-туристичного бізнесу в контексті забезпечення стратегії сталого розвитку...	57
3.3. Інноваційні інструменти менеджменту сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в контексті ESG-трансформації.....	59
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний світ стрімко розвивається, що спричиняє значний вплив людської діяльності на навколишнє середовище. Туризм, як одна з найдинамічніших галузей економіки, несе в собі як значні можливості, так і ризики для екологічної та соціальної рівноваги. Тому концепція сталого розвитку набуває дедалі більшої актуальності, адже передбачає збалансоване задоволення потреб сьогодення без шкоди для можливостей майбутніх поколінь.

Впровадження принципів сталого розвитку в готельно-туристичному бізнесі виступає ключовим фактором його довгострокового успіху. Воно дозволяє не лише мінімізувати негативний вплив на довкілля, але й покращити імідж компанії, підвищити лояльність клієнтів та оптимізувати витрати. Принципи сталого розвитку включають ефективне використання природних ресурсів, зменшення викидів та відходів, підтримку місцевих культур та економік, а також соціальну відповідальність перед працівниками та громадами.

Обґрунтування вибору теми дослідження. По-перше, зростання світової популярності туризму, за прогнозами Всесвітньої туристської організації (UNWTO), до 2030 року кількість міжнародних туристів сягне 1,8 мільярда [1]. Такі показники свідчать про збільшення впливу туризму на довкілля та суспільство, що вимагає від готельно-туристичних компаній адаптації до нових викликів і потреб, пов'язаних з охороною довкілля та соціальною відповідальністю. Зміна пріоритетів споживачів також сприяє актуалізації теми. Сучасні туристи все частіше обирають екологічно та соціально відповідальні подорожі, створюючи нові можливості для готельних

та туристичних компаній, які впроваджують принципи сталого розвитку. Зростаюча популярність еко-туризму та соціально відповідального туризму свідчить про те, що споживачі все більше звертають увагу на екологічний та соціальний вплив своїх подорожей, стимулюючи компанії до впровадження екологічно чистих та соціально відповідальних практик.

Посилення екологічних проблем, таких як зміна клімату, забруднення довкілля, виснаження природних ресурсів, також підкреслює важливість сталого розвитку у готельно-туристичному бізнесі. Впровадження принципів сталого розвитку допомагає зменшити негативний вплив туризму на довкілля, включаючи використання відновлюваних джерел енергії, зменшення викидів парникових газів, ефективне управління водними ресурсами та відходами, а також збереження біорізноманіття. Необхідність удосконалення системи управління в контексті сталого розвитку є ключовим аспектом. Ефективне управління сталою діяльністю готельних та туристичних компаній потребує чітких стратегій, інноваційних інструментів та кваліфікованого персоналу.

Таким чином, управління сталим розвитком готельно-туристичного бізнесу є невід'ємною складовою успішної та конкурентоспроможної діяльності в сучасних умовах.

Мета дослідження – теоретичні засади управління сталим розвитком готельно-туристичного бізнесу та оцінити ефективність його впровадження на прикладі відпочинкового комплексу "Underhill Resort Spa Hotel" (Україна).

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати поняття та сутність концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу.
2. Оцінити Міжнародні стандарти та рекомендації щодо сприяння реалізації концепції сталого розвитку індустрії гостинності та туризму.
3. Дослідити характеристики складових концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в Україні.

4. Провести загальну характеристику діяльності "Underhill Resort Spa Hotel" та "Парку Землі" в контексті реалізації концептуальних засад сталого розвитку.
5. Проаналізувати практику впровадження принципів сталого розвитку у діяльність відпочинкового комплексу "Underhill Resort Spa Hotel".
6. Розробити програму навчання персоналу "Underhill Resort Spa Hotel" для сприяння їх обізнаності щодо проблем та перспектив практичного впровадження концепції сталого розвитку.
7. Запропонувати шляхи оптимізації використання ресурсів у сфері готельно-туристичного бізнесу в контексті забезпечення стратегії сталого розвитку.
8. Дослідити інноваційні інструменти менеджменту сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в контексті ESG-трансформації.

Методи дослідження. У бакалаврській роботі використано комплекс методів дослідження: аналіз літературних джерел, порівняльний аналіз, кейс-стаді, що дозволило отримати достовірні та об'єктивні результати для визначення теоретичних засад і практичних аспектів сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу.

Новизна отриманих результатів. Дипломна робота містить такі результати: проведення комплексного аналізу впровадження принципів сталого розвитку у відпочинковому комплексі "Underhill Resort Spa Hotel"; розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення сталого розвитку в готельно-туристичному бізнесі України.

Практичне значення. Можуть бути використані комплексами для вдосконалення практики сталого розвитку, органами державної влади та місцевого самоврядування для розробки та реалізації політики сталого розвитку в сфері туризму, а також науковими та освітніми закладами для подальших досліджень у галузі сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу.

Структура роботи складається з вступу, трьох розділів, висноків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ГОТЕЛЬНО-ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

1.1. Поняття та сутність концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу

Сталий розвиток передбачає таке використання ресурсів, якими могли би скористатися і наступні покоління, для того, щоб залишити у спадок нашим поколінням чисту планету з відновлювальними ресурсами, теперішнє покоління має користуватися ними відповідальніше.

На Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (1992 р.) було запропоновано наступне визначення сталого розвитку: «це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти свої власні потреби» [2].

Доцільно зауважити, що існують певні відмінності у словах “sustainable development” і варіантами цього поняття українською мовою, в якій найпоширенішими є такі: сталий, стійкий, збалансований, підтримуваний. Ймовірно через те, що означення “сталий” є найкоротшим, воно набуло найбільшої популярності.

Сталий розвиток має на меті привести життя людини та розвиток суспільства у відповідність до природних процесів, аби зберегти глобальний баланс у світі.

Іноземні вчені визначають сталий розвиток як потреби туристів у теперішньому часі, враховуючи інтереси туристської дестинації щодо збереження цієї можливості у майбутньому [3].

На думку вітчизняних учених Мельник А. Ф., Цибух В. І., Шевченко С. Г., Бобров Є. І. [4.,5], сталість розвитку туризму вбачається у тому, що він займає відповідне положення в суспільній практиці як форма дозвілля, вид економічної діяльності і розвивається на основі збалансованості інтересів:

1) між економічною ефективністю туристичної діяльності, яка потребує розширення меж, прямує до геоторіальності (повсюдності), та збереженням природного довкілля і соціокультурної самобутності народів;

2) між бізнесом, діяльність якого спрямована на отримання максимально можливого, за даних умов, прибутку та місцевими громадами і державою, які повинні дбати не лише про соціально-економічне зростання, а й про збереження для майбутніх поколінь природної і соціокультурної складової туристичної діяльності, яка, по суті, є ресурсом для його стабільного функціонування [6, с.191-192].

Концепція сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу – це система принципів та методів ведення діяльності, яка спрямована на задоволення потреб сучасних туристів з мінімальним негативним впливом на довкілля та соціально-економічну систему регіону.

Основні принципи сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу можна класифікувати на три основні категорії: економічна ефективність, екологічна відповідальність та соціальна справедливість [7].

Економічна ефективність є важливим аспектом, що включає отримання прибутку за рахунок економного використання ресурсів та впровадження інновацій. Створення нових робочих місць та сприяння розвитку місцевої економіки також є ключовими складовими цього принципу, оскільки вони

сприяють підвищенню рівня життя місцевих громад та загальному економічному зростанню регіону [8].

Екологічна відповідальність передбачає зменшення негативного впливу на довкілля за рахунок економії води, енергії та ресурсів. Використання екологічно чистих продуктів та технологій, а також збереження природних ландшафтів та біологічного різноманіття є критично важливими для забезпечення сталого розвитку. Ці заходи допомагають мінімізувати екологічний слід готельно-туристичних підприємств і сприяють збереженню природних ресурсів для майбутніх поколінь [9].

Соціальна справедливість включає повагу до прав та культури місцевого населення, підтримку місцевих ремесел та традицій. Забезпечення доступності туризму для людей з різними можливостями також є важливим аспектом цього принципу. Соціальна справедливість сприяє створенню гармонійних відносин між туристами та місцевими громадами, забезпечуючи при цьому соціальну інтеграцію та культурне збагачення [10].

Сутність концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу полягає у пошуку балансу між економічними, екологічними та соціальними інтересами. Готельні та туристичні комплекси повинні не лише прагнути до отримання прибутку, але й активно дбати про довкілля та місцеве населення [11].

Впровадження принципів сталого розвитку надає готельно-туристичному бізнесу низку переваг. Однією з головних переваг є покращення іміджу та репутації компанії. Готелі та туристичні комплекси, що демонструють відповідальне ставлення до довкілля та соціальної сфери, здобувають повагу з боку клієнтів, партнерів та суспільства загалом. Це сприяє підвищенню лояльності клієнтів, оскільки сучасні споживачі все частіше обирають компанії, які ведуть свою діяльність екологічно відповідально та соціально справедливо.

Зниження витрат на ресурси є ще однією важливою перевагою сталого розвитку. Впровадження енергоефективних технологій, використання

відновлюваних джерел енергії та оптимізація використання водних ресурсів дозволяє зменшити витрати на експлуатацію готелів та туристичних комплексів. Це не лише підвищує прибутковість бізнесу, але й сприяє збереженню природних ресурсів.

Стимулювання інновацій є ключовим аспектом сталого розвитку. Прагнення до впровадження екологічно чистих технологій та пошук нових рішень для зменшення негативного впливу на довкілля сприяє розвитку інноваційних підходів у готельно-туристичному бізнесі. Це відкриває нові можливості для зростання та розвитку компаній, а також створює нові ринкові можливості.

Сталий розвиток готельно-туристичного бізнесу є важливою умовою його довгострокового успіху. Дотримання принципів сталого розвитку допомагає компаніям забезпечити стабільний розвиток та зростання у майбутньому, а також сприяє збереженню довкілля та покращенню якості життя місцевого населення. Це, у свою чергу, є одним з ключових факторів забезпечення сталого розвитку світового туризму, що сприяє гармонійному співіснуванню економічних, екологічних та соціальних систем.

1.2. Оцінка Міжнародних стандартів та рекомендацій щодо сприяння реалізації концепції сталого розвитку індустрії гостинності та туризму

Концепція сталого розвитку зародилася в 1970-х роках як відповідь на зростаючу стурбованість екологічними проблемами. Вона отримала міжнародне визнання після публікації Брюндтландської доповіді в 1987 році, де підкреслювалася необхідність задовольняти потреби нинішнього покоління без шкоди для майбутніх. Подальший розвиток концепції закріпився на Саміті Землі в 1992 році та прийнятті Цілей сталого розвитку ООН у 2015 році, що об'єднали економічні, соціальні та екологічні аспекти.

Етапи виникнення та становлення концепції сталого або збалансованого розвитку:

У червні 1972 року у Стокгольмі, Швеція, відбулася перша важлива подія в історії становлення концепції сталого розвитку – Конференція ООН з проблем навколишнього середовища. На цій конференції вперше було внесено до міжнародного порядку денного питання про взаємозв'язок між економічним розвитком і погіршенням стану довкілля [12].

За підсумками конференції було прийнято Декларацію з проблем навколишнього середовища, що містила 26 принципів і план дій з 109 пунктів. У цих принципах уперше було визначено закони природоохоронної діяльності на державному та міжурядовому рівнях. Конференція в Стокгольмі започаткувала розвиток природоохоронної політики на державному рівні та глобального природоохоронного руху [13].

У грудні 1972 року було засновано Програму ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП), яка залишається провідною установою з проблем навколишнього середовища. Представництво цієї інституції є також в Україні. У жовтні 1982 року на засіданні Генеральної асамблеї ООН було прийнято Всесвітню Хартію природи, в якій проголошено ряд принципів збереження природи. Згідно з цими принципами, будь-яка діяльність людини, що впливає на природу, має бути керованою та оціненою [14].

У першому принципі Хартії зазначено: «Природу необхідно поважати і не порушувати її основні процеси». У 1983 році Генеральна Асамблея ООН створила Міжнародну комісію з навколишнього середовища і розвитку (МКНСР). Головою Комісії став прем'єр-міністр Норвегії Гру Харлем Брундтланд. Комісія мала завдання розробити основні принципи, показники збалансованого розвитку та глобальну еколого-економічну програму дій [15].

У 1987 році була опублікована доповідь «Наше спільне майбутнє», де вперше було чітко визначено поняття збалансованого розвитку: розвиток, за якого нинішні покоління задовольняють свої потреби, не ставлячи під загрозу можливості задовольняти потреби майбутніх поколінь [16].

У 1992 році у Ріо-де-Жанейро, Бразилія, концепція сталого розвитку стала основою для Другої Конференції ООН з питань природного середовища

та розвитку, відомої як «Саміт Землі». В результаті конференції було прийнято п'ять підсумкових документів, зокрема Декларацію Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку, Порядок денний на XXI століття, Рамкову конвенцію ООН щодо змін клімату, Конвенцію щодо збереження біологічного різноманіття, а також Декларацію щодо напряму розвитку, охорони та використання лісів. Декларація Ріо-де-Жанейро складається з 27 принципів, спрямованих на визначення нового, справедливого, глобального партнерства завдяки співробітництву між державами, ключовими секторами суспільства та громадянами. Порядок денний на XXI століття рекомендував кожній країні розробити національну стратегію збалансованого розвитку з урахуванням необхідних природоохоронних заходів [17].

У 1997 році у Нью-Йорку, США, відбулася спеціальна сесія Генеральної Асамблеї ООН, присвячена огляду та оцінці реалізації Порядку денного на XXI століття, відома як «Планета Земля» + 5. Форум «Ріо+5» у березні 1997 року дав неурядовим організаціям можливість обговорити та вирішити, як впроваджувати збалансований розвиток у конкретні дії. На п'ятій сесії Комісії ООН зі збалансованого розвитку у квітні 1997 року були проведені переговори керівників урядів щодо документів, прийнятих на «Ріо+5» [18].

Підсумковий документ сесії наголосив, що глобальний стан навколишнього середовища продовжує погіршуватися, і серйозні екологічні проблеми залишаються глибоко вбудованими в соціально-економічну структуру країн. Сесія зобов'язала всі країни до 2002 року розробити національні стратегії збалансованого розвитку.

У 2002 році у Йоганнесбурзі, ПАР, на Всесвітньому саміті ООН було проведено огляд десятирічного досвіду просування до збалансованого розвитку. За підсумками саміту було прийнято Йоганнесбурзьку декларацію зі збалансованого розвитку та План виконання рішень Порядку денного на XXI століття. Пріоритет було надано соціальним проблемам збалансованого розвитку: подоланню бідності, розвитку охорони здоров'я, забезпеченню чистою питною водою та іншим. Значну увагу приділено проблемі втрати

біорізноманіття. На саміті також обговорювали нові проблеми, такі як торгівля, глобалізація та фінансування збалансованого розвитку. Прийняті документи сформулювали основні завдання для досягнення збалансованого розвитку: подолання бідності, зміна моделей споживання, охорона і раціональне використання природної ресурсної бази [19].

У 2015 році у Нью-Йорку, США, під час ювілейної 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН відбувся Саміт зі сталого розвитку. Основні теми обговорення включали Порядок денний «Період після 2015 року» і документ «Цілі сталого розвитку». Основні елементи для Порядку денного: гідність, люди, процвітання, планета, справедливість і партнерство. Новий Порядок денний передбачав до 2030 року викоринити злидні і сприяти економічному процвітання, соціальному розвитку, охороні довкілля. Комплексні, взаємопов'язані і неподільні 17 цілей сталого розвитку демонструють всесвітній характер. Цілі та 169 завдань спрямовані на усунення основних системних перешкод на шляху до сталого розвитку, включаючи нерівність, нестійке споживання і виробництво, відсутність належної інфраструктури та гідної роботи. Підсумкові документи включали декларацію, цілі сталого розвитку і цільові завдання, засоби здійснення та глобальне партнерство з метою сталого розвитку, а також наступні заходи та огляд здійснення [20].

Зростання значимості туризму та загострення проблем, пов'язаних з його розвитком, змушують говорити про необхідність змін та пошуку нових векторів розвитку. Це стало причиною численних спроб адаптації головних положень і принципів концепції сталого розвитку до контексту туризму.

Варто зазначити, що перша спроба визначення сталого туризму була зроблена ще у 1988 році Всесвітньою туристичною організацією. Тоді сталий туризм розглядався як напрям розвитку, що дозволяє задовольняти потреби туристів зараз, з огляду на інтереси приймаючого регіону, дозволяє зберегти цю можливість у майбутньому. При цьому передбачається керування всіма ресурсами таким чином, щоб економічні, соціальні та естетичні потреби

задовольнялися з підтримкою культурної й екологічної цілісності, без нанесення шкоди біологічній розмаїтості і системам життєзабезпечення [21].

У сучасному розумінні сталий туризм повністю враховує поточні та майбутні економічні, соціальні та екологічні наслідки, задовольняючи потреби відвідувачів, галузі, навколишнього середовища та приймаючих громад. Такий підхід вимагає інтеграції принципів сталого розвитку у всі аспекти туристичної діяльності, від планування і управління до надання послуг та взаємодії з місцевими громадами. Важливою складовою сталого туризму є збереження природних ресурсів, культурної спадщини та забезпечення соціальної відповідальності, що сприяє довгостроковій стійкості регіону.

Ефективне впровадження принципів сталого туризму передбачає розвиток інфраструктури, яка відповідає екологічним стандартам, підтримку місцевої економіки та громад, а також просвітницьку діяльність серед туристів і місцевого населення. Важливим є також моніторинг та оцінка впливу туристичної діяльності на довкілля та соціально-економічну ситуацію в регіоні, що дозволяє своєчасно коригувати стратегії розвитку.

Декларація Всесвітньої туристичної організації (ВТО) зі сталого розвитку туризму, прийнята на Азіатсько-Тихоокеанській конференції міністрів з туризму й навколишнього середовища в місті Мале (Мальдіви) 16 лютого 1997 року, визначила взаємозв'язки туризму й навколишнього середовища, відповідальність держави та приватного сектора в досягненні високого ступеня сталого розвитку туризму. Вона також рекомендувала пропаганду серед місцевих співтовариств і споживачів екологічної етики у сфері туризму, ощадливе й раціональне використання туристських ресурсів та їхнє стійке відтворення, комплексне планування туризму з метою забезпечення стійкості його розвитку [22].

Наприкінці ХХ століття у розвитку туризму помітно стали виявлятися тенденції, пов'язані із загальним економічним зростанням та негативними наслідками його впливу на довкілля. Необхідність переходу до нової економічної парадигми життєдіяльності людини, заснованої на баченні

економіки як підсистеми в межах глобальної екосистеми та туризму як інтегрованої системи в межах економічної системи, зумовила обґрунтування основних положень концепції сталого розвитку туризму.

Глобальність екологічного впливу туристичної діяльності знайшла відображення в Програмі збалансованого (сталого) розвитку туризму, що була запропонована на Саміті Землі в Ріо-де-Жанейро у 1992 році, де було прийнято «Порядок денний на XXI століття». Значна увага цьому питанню також була приділена на саміті в Йоганнесбурзі у 2002 році. Відповідно до «Порядку денного на XXI століття», сталий розвиток туризму передбачає цілу низку принципів, спрямованих на збереження довкілля та забезпечення гармонійного співіснування людини з природою [23].

Перший принцип сталого розвитку туризму полягає у сприянні утвердженню повноцінного та здорового життя людини в гармонії з природою. Це означає, що туристична діяльність повинна бути організована таким чином, щоб сприяти фізичному та психічному здоров'ю туристів, не завдаючи шкоди навколишньому середовищу.

Другий принцип передбачає внесок у збереження, захист і відновлення екосистем Землі. Туристичні підприємства та організації повинні активно сприяти захисту природних ресурсів і відновленню пошкоджених екосистем.

Третій принцип стосується розроблення і застосування сталих моделей виробництва та споживання як основи для подорожей і туризму. Це включає використання екологічно чистих технологій, мінімізацію відходів і забруднень, а також підтримку місцевих економік. Четвертий принцип наголошує на співпраці народів у сфері відкритої економічної системи, що сприяє сталому розвитку туризму через обмін знаннями та технологіями.

П'ятий принцип вимагає скасування тенденцій протекціонізму у сфері надання послуг туристичного характеру, що сприятиме розвитку міжнародного туризму та створенню рівних умов для всіх учасників ринку.

Шостий принцип підкреслює необхідність обов'язкового захисту довкілля як невід'ємної складової процесу розвитку туризму, а також поваги до відповідних законів та регуляцій.

Сьомий принцип закликає до участі громадян країни у розв'язанні проблем, пов'язаних із розвитком туризму, включаючи ті, що стосуються їх безпосередньо. Це забезпечує більш інклюзивний підхід до управління туристичною діяльністю та врахування інтересів місцевого населення. Восьмий принцип наголошує на забезпеченні локального характеру прийняття рішень щодо планування туристичної діяльності, що дозволяє враховувати специфіку кожного окремого регіону.

Дев'ятий принцип передбачає обмін досвідом та впровадження найефективніших технологій туризму, що сприяє підвищенню якості туристичних послуг та їхньої екологічної безпеки. Останній, десятий принцип, підкреслює важливість врахування інтересів місцевого населення у процесі розвитку туризму, що сприяє соціально-економічному підйому регіонів та гармонійному розвитку туристичної індустрії [23].

Усі перелічені принципи формують комплексну основу для сталого розвитку туризму, забезпечуючи баланс між економічними, соціальними та екологічними аспектами туристичної діяльності. Впровадження цих принципів у практику дозволить зберегти природні та культурні ресурси, покращити якість життя місцевих громад та забезпечити довгостроковий успіх туристичної галузі.

На рис.1.1. наведено інтерпретацію ЦСР для потреб туристичної галузі.

Рис.1.1. Інтерпретація ЦСР для потреб туристичної галузі [24]

Протягом 1990-х років була ухвалена низка міжнародних документів, що стосуються сталого розвитку туризму. Зокрема, Міжнародна конференція з туризму, яка відбулася у Ланшеро (Канарські острови) в 1995 році, ухвалила «Хартію зі сталого туризму» [25]. У квітні 1999 року рішенням Генеральної Асамблеї та Комісії зі сталого розвитку ООН була ухвалена «Міжнародна програма зі сталого розвитку туризму» [26]. У тому ж році у Сантьяго (Чилі) був ухвалений «Глобальний етичний кодекс туризму» [27]. У цьому документі викладено комплекс орієнтирів для відповідального і сталого розвитку туризму у новому тисячолітті. Кодекс наголошує на демократичному, ліберальному характері туристського руху, який здійснюється завдяки прямим контактам людей у дусі толерантності та поваги до різноманітних релігійних, філософських і моральних переконань.

На сьогодні найпоширенішими з них є такі: сталий розвиток туризму - всі форми розвитку й управління туризмом, які не суперечать природній, соціальній, економічній єдності й добробуту сформованих суспільств у безстроковому періоді (Світова федерація природних та національних парків, 1992); сталий розвиток туризму забезпечується в межах екологічної стійкості, дає змогу ефективно відновлювати продуктивність природних ресурсів; враховує внесок місцевих громад у відпочинок туристів; передбачає рівність прав місцевого населення на економічні користі від туризму; ставить на перше місце побажання та потреби рецептивної сторони (Tourist Concern & Wild World Fund, 1992); сталий розвиток туризму дає змогу сучасним мешканцям планети задовольнити власні потреби у відпочинку та рекреації без загрози втрати цієї можливості майбутніми поколіннями (UNDP, Production and consumption branch, 1998) [17].

1.3. Характеристика складових концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в Україні

Складові концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в Україні – це збалансоване поєднання таких чинників: економічних, екологічних і соціальних аспектів, що забезпечить довготривал процвітання галузі та збереження природних і культурних ресурсів.

У зв'язку з прийняттям глобального Порядку денного розвитку до 2030 року та 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), Програма розвитку ООН в Україні надає підтримку Уряду України в адаптації та локалізації ЦСР. В рамках цієї підтримки Представництво ООН в Україні, у співпраці з Міністерством економічного розвитку та торгівлі України, започаткувало серію відкритих консультацій із залученням громадськості. За результатами цих консультацій буде підготовлено Національну доповідь «ЦСР для України». Визначені у доповіді ЦСР слугуватимуть орієнтирами при розробці секторальних стратегічних планів [28] (рис.1.2).

Рис.1.3. ЦСР для України

Успіхи у досягненні ЦСР значною мірою залежатимуть від того, наскільки ЦСР та відповідні завдання та індикатори будуть інтегровані у систему стратегічного планування на національному та регіональному рівнях. Враховуючи це, Програма розвитку ООН ініціювала інклюзивний процес розробки Стратегії сталого розвитку для України на період до 2030 року. Передбачається, що Стратегія слугуватиме інструментом реалізації ЦСР та буде рамковим документом, який спрямовуватиме стратегічне планування у різних секторах національного розвитку.

В Україні визначення поняття «сталий розвиток» на державному рівні зафіксовано у проекті Закону «Концепція переходу України до сталого розвитку» (1997 рік). У документі зазначається, що сталий розвиток – це процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення задоволення необхідних потреб усіх членів суспільства за умови збереження і поетапного відтворення цілісності природного середовища, створення можливостей для рівноваги між її потенціалом і вимогами людей усіх поколінь [29].

Виходячи з цього, сталий туризм повинен раціонально використовувати природні ресурси, підтримуючи основні екологічні процеси, сприяти

збереженню природної спадщини та біорізноманіття. Важливо підтримувати соціально-культурну та історичну спадщину і традиції регіону, задіяного в туристичній сфері, забезпечуючи при цьому економічну дохідність та створення умов для соціального розвитку місцевого населення. До видів сталого туризму відносяться екотуризм, сільський туризм, зелений туризм, агротуризм, м'який туризм.

Програма розвитку ООН (ПРООН) надає підтримку для впровадження Цілей сталого розвитку (ЦСР) в Україні, виконуючи роль інтегратора для об'єднання зусиль багатьох партнерів, включаючи інші агенції ООН, громадські організації, приватний сектор, урядові та наукові інституції, аби ЦСР враховувалися в розробці політики, плануванні, бюджетуванні, моніторингу й оцінюванні на національному та місцевому рівнях [30].

ПРООН робить значний внесок у пом'якшення наслідків кліматичних змін, адаптацію до нових умов і розвиток низьковуглецевої та стійкої до кліматичних змін економіки шляхом усунення політичних перешкод, розвитку ринкових механізмів і допомоги місцевим органам влади у втіленні енергоефективних рішень. ПРООН також підтримує уряд і парламент України в розробці законодавства у сфері сталої енергетики та охорони довкілля, а також співпрацює з урядом і приватним сектором для виконання Україною зобов'язань у межах Монреальського протоколу [30].

Доцільність переходу до реалізації стратегії сталого розвитку України визначається як внутрішніми чинниками, так і зовнішніми. Певною мірою це пов'язано з євроінтеграційними прагненнями України та необхідністю виконання міжнародних зобов'язань. 15 вересня 2017 року уряд Володимира Гройсмана представив національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», де були представлені результати адаптації 17 глобальних цілей з урахуванням специфіки національного розвитку [28].

Для подолання негативних явищ в Україні розроблено Стратегію сталого розвитку туризму і курортів, основними завданнями якої є: покращення якості життя населення; захист національних інтересів України у

сфері туризму; формування конкурентоспроможного національного туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках на основі раціонального використання туристичних ресурсів, збереження історико-культурних надбань та етнічних особливостей українського народу; створення умов для споживання туристичного продукту; реалізація закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, зайнятість, охорону здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав при здійсненні туристичних подорожей і відпочинку, туристичної діяльності; поліпшення правових, організаційних та соціально-економічних засад реалізації державної політики України у сфері туризму і діяльності курортів в умовах глобалізації та євроінтеграції суспільних процесів. [29]

Згідно зі Стратегією сталого розвитку туризму і курортів в Україні, пріоритетами сталого розвитку туризму і курортів є: формування конкурентоспроможного національного туристичного продукту; розвиток людських ресурсів в інтересах туризму; збереження ресурсного потенціалу туризму, формування простору високої туристичної привабливості з метою забезпечення раціонального та ефективного використання туристичних ресурсів; формування інформаційного простору сфери туризму; створення єдиної системи маркетингу у сфері туризму; поглиблення міжнародного співробітництва з метою забезпечення сталого розвитку туризму [29].

Концепція стійкого розвитку туризму надає інструменти і можливості окреслити таку модель сталого розвитку економіки, яка розвивається, не ставлячи під загрозу співвідношення пріоритетів сьогодення та майбутнього.

Президент України Володимир Зеленський 30 вересня 2019 року підписав указ про дотримання 17 цілей сталого розвитку України на період до 2030 року. Як зазначено в тексті документа, його мета – «забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та

якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини» [31].

Зеленський указом постановив забезпечити до 2030 року дотримання таких цілей, як подолання бідності, голоду, забезпечення здорового способу життя, екологічної стійкості, якісної освіти, гендерної рівності, доступу до водних ресурсів, джерел енергії, зайнятості, сприяння інноваціям, скорочення нерівності, переходу до раціональних моделей споживання, вжиття заходів щодо боротьби зі зміною клімату тощо [31].

Зеленський доручив уряду у двомісячний термін проаналізувати цілі разом із вченими, експертами, громадськістю і, в разі потреби, вжити заходів щодо їх удосконалення. «Жодна держава не досягне сталого розвитку без миру та відчуття безпеки. Сталий розвиток неможливий під звуки пострілів і вибухів, неможливий там, де панують агресивні геополітичні стратегії, що аплодують вторгненню до інших держав і порушенню прав і свобод людини», – наголосив Володимир Зеленський під час участі у Діалозі лідерів на Саміті ООН з питань Цілей сталого розвитку в рамках 74-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку (США). Україна віддана своїм зобов'язанням щодо Цілей сталого розвитку – для їх досягнення створено національні стратегічні рамки, функціонує механізм впровадження цілей і моніторингу цього процесу [31].

Надзвичайно важливо, щоб усі зазначені укази, розроблені стратегії та гучні вислови не залишились просто словами в архівних документах, щоб керівництво країни дійсно зважало на вже опрацьовані програмні документи та ефективно працювало у співпраці з зацікавленими організаціями.

Серед сучасних ініціатив варто відзначити заміну пластикових карток-ключів від номерів на паперові та дерев'яні аналоги, які є не тільки екологічно безпечними, але й естетично привабливими. В Україні на звалища потрапляє майже 95% відходів, і лише незначна частина спалюється чи йде на вторинну переробку, тоді як у багатьох країнах Європи ситуація є протилежною. Наприклад, Данія переробляє не тільки власні відходи, а й закуповує їх у сусідніх країнах [32].

За даними Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, щорічно в країні викидають близько 10 млн тонн сміття, з яких лише 600 тисяч тонн йде на вторинну переробку або спалюється. Решта відходів захоронюється на звалищах, яких, за офіційними даними, в Україні понад 6 тисяч, займаючи площу 9 тисяч гектарів. Це не 7% території України, як поширювали деякі ЗМІ, але все ж значна площа – приблизно десята частина Києва або площа міста Вишгород. Ще тисяча гектарів – несанкціоновані стихійні звалища [33].

В Україні існує лише один сміттєспалювальний завод "Енергія". Його потужності, за умови безперервної роботи, дозволяють спалювати близько 240 тисяч тонн сміття на рік, що становить понад 20% твердих побутових відходів, які утворюються в Києві. Завод виробляє теплову та електричну енергію. Рівень викидів відповідає українським вимогам, оскільки на заводі працює система електрофільтрів, які затримують частину пилу при спалюванні [34].

В Україні наразі відсутні заводи з комплексної переробки сміття, але два сміттєпереробні заводи перебувають на стадії будівництва – у Львові та на околиці Харкова. Для сміттєспалювального заводу підходить будь-яке сміття, тоді як для сміттєпереробного воно повинно бути відсортоване на дві категорії: органічне та все інше, що потребує встановлення додаткових контейнерів у містах.

В Україні відсутня чітка державна програма, яка б зобов'язувала сортувати сміття та передбачала жорстку відповідальність за порушення екологічних норм. Також бракує стимулювання та популяризації культури поводження зі сміттям. Однак існують численні громадські ініціативи, які пропонують альтернативні рішення для зменшення кількості відходів. Особливо важливим є впровадження політики сортування на великих підприємствах, у закладах харчування та розміщення. На вулицях міст з'являються контейнери для сортування відходів, що дає надію на покращення ситуації за підтримки волонтерських, громадських та державних організацій.

Багато готелів в Україні оснащують номери косметичними засобами та використовують численні хімічні засоби для прибирання та прання білизни. Вибір якісної екологічної косметичної продукції для своїх гостей є прерогативою готелів. Існує багато брендів, які не використовують сульфати, що не тільки забруднюють воду, але й негативно впливають на шкіру людей. Важливо також звертати увагу на те, чи проводиться тестування продукції на тваринах.

Для скорочення використання пральних порошків та води багато готелів в Україні вже розміщують інформаційні картки, які дозволяють гостям самостійно регулювати необхідність зміни постільної білизни та рушників. Важливою складовою успіху в цьому є правильно побудована комунікація з гостями, що сприяє підвищенню екологічної відповідальності як з боку готелів, так і з боку їхніх клієнтів.

Відновлювана енергетика України є енергетичною галуззю, що спеціалізується на отриманні та використанні енергії з відновлюваних джерел. До відновлюваних джерел енергії належать періодичні або сталі потоки енергії, що розповсюджуються в природі і обмежені лише стабільністю Землі як космопланетарного елемента: променева енергія сонця, вітер, гідроенергія, природна теплова енергія (рис.1.3) [35].

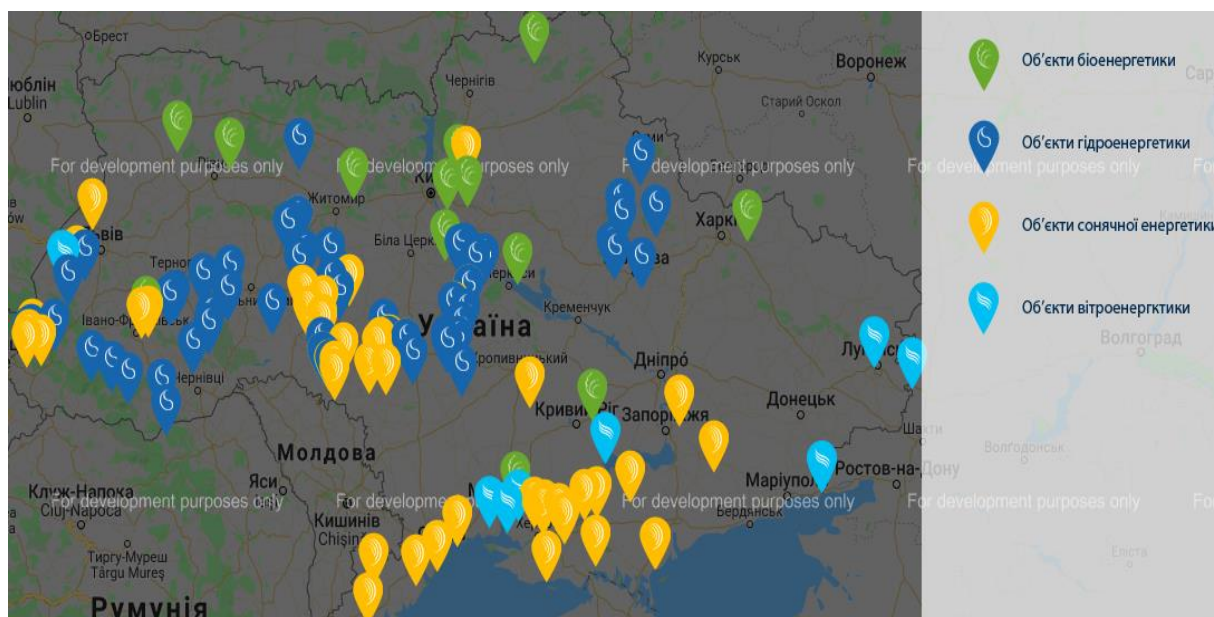

Рис.1.3. Розташування об'єктів-учасників Української асоціації відновлювальної енергетики на території України

Енергозберігаючі технології також є загальнодоступними в Україні, тому їх впровадження є доволі прийнятним. Автоматичне ввімкнення світла у приміщеннях не тільки зменшує рахунок за електроенергію, але й є проявом дбайливого використання ресурсів. Встановлення сонячних батарей, особливо у південних регіонах країни, є економічно виправданою інвестицією.

В Україні дослідженнями проблем відновлюваної енергетики займається, зокрема, Інститут відновлюваної енергетики НАН України, Міжгалузевий науково-технічний центр, Біоенергетична асоціація України, інші науково-дослідні установи та приватні підприємства [35].

Без підтримки гостей будь-який готель або туристичний комплекс ніколи не досягне 100% екологічної ефективності. Комунікація та взаємодія персоналу з відвідувачами є ключовим аспектом у роботі будь-якого готелю чи дестинації. Сучасна практика "безпаперового гостя" спрямована на скорочення використання паперу шляхом впровадження електронних підписів на реєстраційних картках, надсилання рахунків на електронну пошту замість друкованих екземплярів та надання всієї необхідної інформації через мобільні додатки, сайти та електронну пошту.

Змінюється також ставлення гостей до споживання їжі. На курортах з системою "all-inclusive" активно пропагується брати стільки їжі, скільки можна реально з'їсти. Метою є не тільки економія, а й зменшення кількості відходів, які можуть досягати до 500 кг органічних відходів на день у великому готелі. Готелі також впроваджують нові способи надання чистої води, використовуючи кулери на поверхах, скляні пляшки, що підлягають повторному використанню, та інші інновації. Ключовим фактором успіху в цьому є креативний підхід і задоволення вимог клієнтів.

Ініціативи готельних мереж, як великих, так і малих, є зразком відповідального ставлення до свого бізнесу, довкілля та людства. В Україні

варто згадати про такі представники готельного бізнесу, як Hyatt Regency Kyiv та Fairmont Grand Hotel. Корпорація Hyatt, що є одним із лідерів світового ринку готельних послуг, має понад 850 готелів у всьому світі та об'єднує більше 15 брендів зі своєю власною концепцією та метою існування. Незважаючи на масштаб бізнесу, менеджмент компанії прагне йти в ногу з часом та випереджати конкурентів. З 2011 року діє корпоративна платформа Hyatt Thrive, яка щороку у квітні організовує проекти, що надають екологічну, освітню чи суспільну підтримку місту, в якому розташований готель. Прийнята Стратегія-2020 з екологічної стійкості фокусується на скороченні відходів та води та залученні зацікавлених сторін в екологічні проекти. Hyatt Regency Kyiv успішно впроваджує програми та нові стандарти готельної мережі [36].

Корпорація Accor Hotels, до якої нещодавно приєдналися мережі Fairmont, Raffles та Swissotel, впроваджує програму Accor's Planet 21. Основні положення цієї програми включають підвищення кваліфікації персоналу, залучення гостей готелів, впровадження інновацій локальних компаній та роботу з громадами. Пріоритетами є також впровадження екологічної косметичної продукції та акцент на якості локальної їжі та напоїв. Мережа Accor Hotels представлена в Україні через Fairmont Grand Hotel 5* Kyiv на Поштової площі столиці [37].

Україна має значні природні ресурси та унікальне для Європи довкілля, проте водночас є однією з найбільш екологічно забруднених країн регіону. Крім того, в Україні енергетичні ресурси використовуються недостатньо ефективно. Екологічна програма ПРООН спрямована на вирішення проблем довкілля шляхом проведення загальнонаціональних та субрегіональних заходів, закликає до обмеження кількості викидів, що спричиняють парниковий ефект, шляхом більш ефективного використання енергоносіїв у місцевих системах теплопостачання та користування відновлюваними джерелами енергії.

Таким чином, характеристика складових концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в Україні свідчить про значну роль комунікації та взаємодії з гостями у забезпеченні екологічної ефективності. Впровадження сучасних практик, таких як "безпаперовий гість" та активна пропаганда раціонального споживання ресурсів, є ключовими факторами успіху. Крім того, великі готельні мережі демонструють високий рівень екологічної свідомості через впровадження корпоративних платформ та екологічних стратегій, спрямованих на скорочення відходів, економію води та залучення місцевих громад до екологічних ініціатив.

З огляду на екологічні виклики, що постають перед Україною, впровадження енергозберігаючих технологій та підтримка відновлюваної енергетики є критично важливими. Програма розвитку ООН надає значну підтримку в адаптації Цілей сталого розвитку та сприяє розвитку низьковуглецевої економіки через усунення політичних перешкод, розвиток ринкових механізмів та допомогу місцевим органам влади.

РОЗДІЛ 2.
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ
СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ГОТЕЛЬНО-ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ НА
ПРИКЛАДІ ВІДПОЧИНКОВОГО КОМПЛЕКСУ «UNDERHILL
RESORT SPA HOTEL» (УКРАЇНА)

2.1. Загальна характеристика діяльності «Underhill Resort Spa Hotel» та «Парку Землі» в контексті реалізації концептуальних засад сталого розвитку

Курортний спа-готель Underhill, розташований у селі Підгір'я Богородчанського району, за 23 км від Івано-Франківська, пропонує своїм гостям 27 комфортабельних номерів, що забезпечують високий рівень комфорту та затишку. Усі номери оснащені сучасними зручностями, такими як кондиціонери, телевізори з плоским екраном, сейфи та безкоштовний Wi-Fi, що робить їх ідеальними для відпочинку та релаксації. (рис.2.1) [38].

Рис.2.1. Зовнішній вигляд «Underhill Resort Spa Hotel» [38]

Готель пропонує декілька категорій номерів, кожна з яких має свої особливості та переваги. Двомісні номери площею 43 квадратні метри обладнані одним особливо широким двоспальним ліжком, туалетно-косметичними засобами, халатом, ванною або душем, феном, килимовим покриттям, вішалкою для одягу, сушаркою для одягу та туалетним папером. Вартість проживання у такому номері становить 7800 гривень за три ночі, що включає податки та збори, а також сніданок (рис.2.2) [40].

Рис.2.2. Двомісний номер «Underhill Resort Spa Hotel»

Люкси площею від 25 до 35 квадратних метрів пропонують додатковий простір для відпочинку. Вони обладнані одним особливо широким двоспальним ліжком та, у деяких випадках, диван-ліжком.

Зручності включають все те, що є у двомісних номерах, а також додатковий простір для релаксації. Вартість проживання у люксі становить від 8700 до 11700 гривень за три ночі, залежно від розміру та додаткових зручностей (рис.2.3) [40].

Рис.2.3. Номер Люкс

Для гостей, які шукають максимальний комфорт, готель пропонує номери-студію площею від 37 до 47 квадратних метрів. У таких номерах є одне особливо широке двоспальне ліжко, а також балкон, звідки відкривається чудовий краєвид. Деякі номери-студію також обладнані диван-ліжком, що дозволяє розмістити до чотирьох гостей. Вартість проживання у номері-студію становить від 11700 до 17700 гривень за три ночі, включаючи податки та збори [40].

Тримісні номери площею 30 квадратних метрів обладнані трьома односпальними ліжками, що робить їх ідеальними для групових поїздки. У таких номерах також є всі необхідні зручності для комфортного перебування, а вартість проживання становить 10500 гривень за три ночі [40].

Усі номери курортного спа-готелю Underhill включають сніданок та доступ до спа-центру, де гості можуть скористатися гідромасажною ванною, оздоровчими процедурами та фітнес-центром. Готель також надає широкий спектр послуг, доступних для всіх гостей незалежно від обраного типу номера.

Серед них – сезонний відкритий басейн, сауна, ресторан, бар, обслуговування номерів та безкоштовне приватне паркування.

Особлива увага приділяється забезпеченню стабільного електропостачання. Завдяки встановленню потужного генератора, будь-які відключення електроенергії не впливають на комфорт гостей, забезпечуючи безперебійну роботу всіх приладів. Курортний спа-готель Underhill також є pet-friendly, радо вітаючи гостей з маленькими домашніми улюбленцями вагою до 5 кг. Для прогулянок з чотирилапими друзями передбачена спеціально облаштована територія [40].

Готель також відзначається високим рівнем сервісу, де всі побажання та зауваження враховуються на кожному етапі – від моменту бронювання до виїзду. Завдяки високим стандартам обслуговування, увазі до деталей та мальовничому розташуванню, курортний спа-готель Underhill є ідеальним місцем для відпочинку та релаксації, створюючи унікальну атмосферу гармонії та спокою.

Курортний спа-готель Underhill пропонує широкий спектр послуг та рішень для оздоровлення та релаксації, створених спеціально для тих, хто цінує якісний відпочинок. Основна концепція комплексу орієнтована на забезпечення максимального комфорту та користі від бальнеологічних процедур, адже вода є основою нашого організму.

Готельний комплекс включає інстаграмний басейн просто неба, що має чисту воду зі збалансованою температурою 27°C, глибиною 140 см та розмірами 15x10 м. Цей басейн ідеально підходить для відпочинку на свіжому повітрі, дозволяючи гостям насолоджуватися комфортною купанням у будь-яку пору року [40].

Однією з головних атракцій є гідромасажний басейн, температура води у якому становить 38°C. Цей басейн, виконаний за класичним італійським зразком, доповнений особливими функціями, що забезпечують неперевершений рівень релаксації та оздоровлення.

Для любителів сауни готель пропонує фінську сауну з температурою 90°C. Виконана з канадського кедру, сауна володіє цілющими властивостями під дією високих температур. Вона ідеально підходить для гостей, які прагнуть максимального відновлення: усуває біль у суглобах, оновлює шкіру та позитивно впливає на обмін речовин.

Римська сауна з температурою 47°C є чудовим варіантом для першого знайомства з багатою культурою бальнеологічних процедур. Невисокі температури дозволяють збільшити час перебування в сауні, а випари натуральної ефірної олії сприяють покращенню функціонування дихальної системи.

Холодна купіль з температурою 17°C є ідеальним завершенням після відвідування сауни. Така процедура чудово покращує стан шкіри, стимулює імунну систему та сприяє покращенню якості сну.

Відпочинкова кімната пропонує гостям можливість повного розслаблення. Гості можуть зайти, сісти, заплющити очі і насолодитися спокоєм і тишею, відновлюючи свої сили після активних процедур.

Для тих, хто не уявляє свого життя без фізичної активності, готель пропонує сучасний спортивний зал. Регулярні тренування тут дозволяють підтримувати гарну фізичну форму та досягати нових спортивних результатів.

Важливо зазначити, що готель Underhill надає сніданок та доступ до спа-послуг, включених у вартість проживання. Крім того, гостям доступне безкоштовне приватне паркування та стабільне електропостачання, забезпечене потужним генератором, який гарантує безперебійну роботу всіх приладів навіть за відсутності зовнішнього електропостачання [40].

Готель є pet-friendly і радо вітає гостей з маленькими домашніми улюбленцями вагою до 5 кг. Для прогулянок з чотирилапими друзями передбачена спеціально облаштована територія, що робить перебування в готелі комфортним як для людей, так і для їхніх тварин.

Таким чином, курортний спа-готель Underhill пропонує своїм гостям унікальну можливість поєднати відпочинок з оздоровленням,

насолоджуючись усіма перевагами сучасного спа-комплексу, де кожен знайде щось для себе, від релаксації у басейні до активних тренувань у спортивному залі.

Для забезпечення комфортного та безпечного відпочинку всіх гостей, комплекс Underhill Resort & Spa встановлює низку правил, яких необхідно дотримуватися під час користування послугами SPA-комплексу.

Кожен гість зобов'язаний дотримуватися встановлених правил відвідування басейну та SPA. Перебування у SPA-комплексі передбачає використання купальних костюмів, халатів та спеціального резинового взуття, яке надається у вільному доступі у передодягальні SPA. Діти до 3 років повинні бути одягнені у спеціальні водонепроникні підгузки або плавки, призначені для плавання. Діти до 12 років включно можуть відвідувати комплекс лише у супроводі дорослих [38].

Перед відвідуванням басейну або SPA необхідно прийняти душ і утриматися від використання кремів, мазей, парфумерії та інших косметичних засобів. У саунах заборонено користуватися ароматичними оліями та скрабами. На території SPA-комплексу слід бути обережними, оскільки поверхня може бути слизькою.

На території SPA-комплексу заборонено:

1. Перебувати в нетверезому стані, під дією наркотичних, психотропних речовин або заборонених медичних препаратів.
2. Перебувати у повністю оголеному вигляді.
3. Приносити з собою їжу, напої, зброю, вибухонебезпечні та токсичні речовини, а також колючі та ріжучі предмети і скляну тару.
4. Приводити домашніх тварин.
5. Палити у місцях, не призначених для цього.
6. Стрибати та пірнати у воду з бортиків басейнів, а також їсти та пити у басейнах.

7. Перебувати у басейні з відкритими ранами, інфекційними, шкірними та іншими захворюваннями, а також за наявності медичних пов'язок та лейкопластирів.
8. Кидати у воду сторонні предмети та залишати в басейнах інвентар.
9. Проводити фото- та відеозйомку без попереднього узгодження з адміністрацією [38].

Адміністрація SPA-комплексу не несе відповідальності за травми, ушкодження, матеріальну та моральну шкоду, які були завдані гостю внаслідок невиконання ним цих правил або загальноприйнятих норм безпеки. Адміністрація не несе відповідальності за речі гостей, що були залишені без нагляду. У разі порушення громадського порядку та загальноприйнятих норм поведінки адміністрація залишає за собою право відмовити у відвідуванні SPA-комплексу без відшкодування коштів. З метою забезпечення безпеки гостей ведеться відеоспостереження [38].

Час заїзду до готелю становить 14:00. У випадку раннього заїзду (з 04:00 до 09:00) додатково стягується плата у розмірі 50% від вартості проживання за одну добу і 100% у випадку заїзду до 04:00. Час виїзду становить 12:00. У випадку пізнього виїзду до 20:00 стягується плата у розмірі 50% від вартості номера за одну добу, у разі виїзду після 20:00 стягується плата у розмірі 100% тарифу за одну добу. Ранній заїзд та пізній виїзд можливий лише за наявності вільних номерів [38].

Необхідно уникати залишення грошей та цінних речей у номері, оскільки готель не несе відповідальності за їх збереження. У випадку несплати готельних послуг гість надає дозвіл готелю «UNDERHILL RESORT & SPA HOTEL» на зняття коштів з його кредитної картки. Оплата здійснюється в українських гривнях за курсом Національного Банку України на день виставлення рахунку.

Гість ознайомлений з політикою проживання і розрахунку у готелі та підтверджує правильність заповнення реєстраційної карти, гарантуючи оплату відповідно до вказаного тарифу. Заповнюючи реєстраційну картку, гість дає

згоду на обробку своїх персональних даних відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних» №2297-VI від 01.06.2010.

Проживання у номері понад встановлену норму кількості осіб заборонено. Гості, які не проживають у готелі, повинні покинути територію готелю або заповнити реєстраційну карту та оплатити послуги проживання. Паркінг для автомобілів знаходиться під цілодобовим відеонаглядом.

Парк історії Землі «Underhill» — перший в Україні відкритий тематичний парк — музей, орієнтований на активний відпочинок у різноманітних пізнавально-розважальних напрямках. На локаціях відвідувачі завдяки різним форматам взаємодії можуть активно взаємодіяти в умовах різноманітних історично-природних епох Землі. Також на території парку проводяться щотижневі заходи, які допомагають відвідувачам пізнати українську автентичну культуру та звичаї. Розташований у селі Підгір'я Богородчанського району Івано-Франківської області (рис.2.4) [30].

Рис.2.4. Розташування Парк історії Землі «Underhill»

Основною віхою на історичному шляху розвитку парку став 2018 рік, коли братами Пилипонюками було створено відому скульптуру «Сім'я мамонтів». Ця подія знаменувала початок масштабного розвитку парку, який

відтоді невпинно збагачувався новими скульптурами та пізнавальними зонами. З моменту створення «Сім'ї мамонтів», парк почав активно розширювати свій асортимент експонатів, додаючи нові скульптури, що охоплюють різні прадавні епохи, зокрема кайнозойську та мезозойську ери [39].

У 2021 році в парку було відкрито дві нові зони - «Портал майбутнього» та «Планетарій», що стали важливим доповненням до вже існуючих експозицій. Ці зони мають на меті ознайомити відвідувачів з певними історичними періодами та науковими аспектами, таким чином забезпечуючи комплексний підхід до освітньо-розважальної функції парку [39].

На сьогодні у парку розташовано 15 скульптур роботи братів Пилипонюків, які зображають доісторичних тварин. Основна частина скульптур присвячена кайнозойській ері та представляє таких тварин, як мамонти, еласмотерій, гомфотерій та інші, які були сучасниками прадавніх людей. Деякі скульптури охоплюють тематику мезозою, зокрема зображують кетцалькоатля та саркозуха. Важливою особливістю всіх фігур є їхня інтерактивність, що дозволяє відвідувачам активно взаємодіяти з експонатами.

Найпершою скульптурою, яка стала початком розвитку парку, була «Сім'я мамонтів». Ця скульптура залишається наймасштабнішим проектом братів Пилипонюків. Висота найбільшої з фігур сягає 5,5 метра, а загальна висота скульптурної композиції становить 7 метрів. «Сім'я мамонтів» стала символом парку, привертаючи увагу відвідувачів та слугуючи важливим освітнім інструментом (рис.2.5) [39].

Окрім скульптур, парк містить кілька пізнавальних зон, кожна з яких спрямована на ознайомлення відвідувачів з різними історичними періодами та науковими досягненнями. Зони «Портал майбутнього» та «Планетарій», відкриті у 2021 році, представляють собою сучасні експозиції, що інтегрують новітні технології для візуалізації наукових концепцій та історичних подій.

Рис.2.5. Скульптурний ансамбль «Сім'я мамонтів»

Парк виконує важливу освітню функцію, забезпечуючи доступ до знань про прадавні епохи та доісторичних тварин. Інтерактивні експонати та пізнавальні зони сприяють формуванню у відвідувачів глибшого розуміння історії Землі та її біологічного різноманіття. Завдяки інтеграції новітніх технологій та сучасних наукових даних, парк забезпечує ефективний і захоплюючий спосіб навчання, що стимулює інтерес до науки та історії серед відвідувачів різного віку.

Завдяки зусиллям інвесторів та скульпторів, парк продовжує розширювати свої можливості, вводячи нові зони та експозиції, що збагачують його культурний та освітній потенціал. Зокрема, відкриття зон «Портал майбутнього» та «Планетарій» у 2021 році стало важливим етапом у розвитку парку, надаючи відвідувачам можливість зануритися у світ науки та технологій. Ці зони використовують сучасні технології для візуалізації складних наукових концепцій, що робить навчання цікавим та доступним для всіх вікових груп.

Підтримка таких ініціатив є важливою складовою розвитку науково-освітнього туризму в Україні. Парк слугує прикладом успішного поєднання мистецтва, науки та бізнесу, що сприяє формуванню позитивного іміджу країни на міжнародній арені та залученню туристів з усього світу (рис.2.6).

Рис.2.6. Організація різноманітних подій в парку [39]

Парк поділений на декілька зон, кожна з яких має свій інтерактивний формат, що дозволяє відвідувачам поринути в різні аспекти природничих та історичних наук (таб.2.1).

Таблиця 2.1.

Структура Парку Землі

Музей Землі	Будівля музею має форму потрійної купольної споруди, що створює вражаючу архітектурну композицію. Внутрішній простір музею присвячений експозиції, яка знайомить відвідувачів з історією формування та розвитку планети Земля, а також інших планет Сонячної системи. Експозиція охоплює широкий спектр тем, включаючи біологічне різноманіття, геологічні процеси та еволюцію організмів, серед яких і людина. Особлива увага приділена історії Прикарпаття та України в первісні часи, що дозволяє відвідувачам глибше зрозуміти минуле регіону.
Велика пісочниця	Ця зона є своєрідною стилізацією піщаного майданчика, який імітує місце археологічних розкопок. Тут проводяться різноманітні заходи, пов'язані з археологією, де відвідувачі можуть спробувати себе в ролі дослідників-археологів. Майданчик пропонує можливість не тільки копати та шукати артефакти, але й брати участь у квестах та вікторинах, що додає інтерактивності та залученості у процес навчання.
Портал майбутнього	На цій локації відвідувачам пропонують ознайомитися з найновітнішими розробками робототехнічної науки. Експозиція включає демонстрацію сучасних роботів, інноваційних технологій та інтерактивних моделей, що дозволяє відвідувачам зазирнути у майбутнє та зрозуміти, як технологічні досягнення можуть впливати на наш світ.
Вольєр з левами та тиграми	У вольєрі знаходяться представники двох видів родини котячих: леви та тигри. Вибір цих тварин не випадковий: три тисячі років тому на території Північного Причорномор'я існувала значна популяція левів. Вольєр надає можливість відвідувачам спостерігати за цими величними тваринами в умовах, максимально наближених до природних, що сприяє їхньому збереженню та популяризації знань про біорізноманіття.
Страусова ферма	На фермі мешкають декілька представників виду нанду, які є популярними в екзотичному сільському господарстві. Страусова ферма дозволяє відвідувачам ближче познайомитися з цими незвичайними птахами, спостерігати за їхнім життям та дізнатися більше про особливості їхнього утримання.
Інфраструктурні елементи	Парк забезпечений усіма необхідними інфраструктурними елементами для комфортного перебування відвідувачів. На території парку розташовані зони відпочинку, спортивні та ігрові майданчики, що робить його привабливим для відвідувачів різного віку. Фуд-корт забезпечує можливість смачно поїсти, а сувенірна крамниця пропонує широкий вибір пам'ятних речей, пов'язаних з тематикою парку. Крім того, у парку діє планетарій, де відвідувачі можуть дізнатися більше про космос і астрономію через захоплюючі презентації та покази.

Курортний спа-готель Underhill реалізує концепцію сталого розвитку через впровадження енергоефективних технологій та забезпечення стабільного електропостачання. Готель використовує потужний генератор для безперебійного електропостачання, що дозволяє уникнути незручностей під час відключень електроенергії, забезпечуючи комфорт гостей та безперебійну роботу всіх приладів. Це відповідає принципам сталого розвитку, спрямованого на зменшення залежності від нестабільних зовнішніх джерел енергії та підвищення енергоефективності.

Використання локальних продуктів у ресторані готелю забезпечує свіжість та якість страв, а також підтримує місцеві підприємства. У готелі впроваджуються енергоефективні технології, такі як автоматичне ввімкнення світла, що знижує споживання електроенергії.

Також розглядається можливість встановлення сонячних батарей для забезпечення додаткового джерела енергії. Готель є pet-friendly, що свідчить про його екологічну відповідальність та турботу про комфорт не лише гостей, але й їхніх домашніх улюбленців. Спеціально облаштовані зони для прогулянок з тваринами сприяють збереженню довкілля. Готель активно впроваджує систему управління відходами, включаючи сортування сміття та його переробку, що відповідає принципам сталого розвитку, спрямованого на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

Парк історії Землі «Underhill» реалізує концепцію сталого розвитку через освітні та пізнавальні зони, що сприяють підвищенню освітнього рівня відвідувачів, знайомлячи їх з історією розвитку планети, доісторичними епохами та новітніми науковими досягненнями. Такий підхід відповідає принципам сталого розвитку, які передбачають інформування та освіченість суспільства.

Вольєр з левами та тиграми, а також страусова ферма сприяють збереженню та популяризації знань про біорізноманіття. Ці об'єкти створюють умови, максимально наближені до природних середовищ існування тварин, що сприяє їхньому збереженню.

Інтерактивні скульптури братів Пилипонюків зображують доісторичних тварин, дозволяючи відвідувачам активно взаємодіяти з експонатами. Використання екологічно чистих матеріалів для створення скульптур відповідає принципам сталого розвитку, спрямованого на збереження природних ресурсів та зменшення забруднення навколишнього середовища.

Парк оснащений зонами відпочинку, спортивними та ігровими майданчиками, фуд-кортом та сувенірною крамницею. Ці елементи інфраструктури створюють умови для комфортного перебування відвідувачів та сприяють розвитку місцевої економіки.

Планетарій, що діє на території парку, підвищує освітній рівень відвідувачів, популяризуючи знання про космос та астрономію.

У таблиці 2.2. відображено концептуальні засади сталого розвитку.

Таблиця 2.2.

Концептуальні засади сталого розвитку

Курортний спа-готель Underhill	Парк історії Землі «Underhill»
Енергоефективність та стабільне електропостачання	Освітні та пізнавальні зони
Використання місцевих ресурсів	Збереження біорізноманіття
Відновлювані джерела енергії та енергоефективність	Інтерактивні та екологічно відповідальні експозиції
Сталий туризм та екологічна відповідальність	Інфраструктурні рішення
Управління відходами	

Курортний спа-готель Underhill та Парк історії Землі «Underhill» є яскравими прикладами успішної реалізації концептуальних засад сталого розвитку в готельно-туристичній сфері. Обидва об'єкти демонструють відповідальний підхід до управління ресурсами, підтримки місцевих

постачальників, збереження біорізноманіття та підвищення освітнього рівня відвідувачів. Завдяки впровадженню енергоефективних технологій, систем управління відходами та інтерактивних освітніх зон, вони сприяють формуванню сталого та екологічно відповідального туризму, що є важливою складовою розвитку регіону та країни в цілому.

2.2. Аналіз практики впровадження принципів сталого розвитку у діяльність відпочинкового комплексу «Underhill Resort Spa Hotel»

Курортний спа-готель Underhill активно реалізує концепцію сталого розвитку через впровадження різних екологічно відповідальних та енергоефективних заходів. Розглянемо детальніше ключові аспекти цієї стратегії. (рис2.7).

Рис.2.7. Стратегія впровадження принципів сталого розвитку у діяльність відпочинкового комплексу «Underhill Resort Spa Hotel»

Готель Underhill забезпечує постійне електропостачання завдяки використанню високопотужного генератора. Це рішення не лише підвищує рівень комфорту гостей, але й гарантує безперебійну роботу всіх електричних

приладів, що є надзвичайно важливим для функціонування сучасних готельних послуг. В умовах нестабільного постачання електроенергії зовнішніми джерелами, такі автономні системи відіграють ключову роль у забезпеченні надійності та безпеки енергетичної інфраструктури готелю.

Використання генератора також відповідає принципам сталого розвитку, зменшуючи залежність готелю від нестабільних зовнішніх джерел енергії. Це дозволяє знизити ризики, пов'язані з енергетичними кризами та перебоями у постачанні, що, своєю чергою, підвищує загальну стійкість готельного бізнесу. Автономні енергетичні системи сприяють підвищенню енергоефективності закладу, що позитивно впливає на екологічний слід готелю.

Крім того, в готелі Underhill впроваджено автоматичні системи увімкнення та вимкнення світла, які суттєво сприяють зниженню споживання електроенергії. Ці системи базуються на сучасних технологіях, які дозволяють оптимізувати використання освітлення в залежності від потреб гостей та природного освітлення. Таким чином, досягається значна економія енергетичних ресурсів, що не тільки зменшує витрати готелю на електроенергію, але й робить внесок у загальну стратегію енергозбереження та захисту довкілля.

Готель активно використовує місцеві ресурси, підтримуючи місцевих виробників та постачальників, що сприяє розвитку регіональної економіки та зменшенню екологічного сліду, пов'язаного з транспортуванням продуктів і матеріалів. Використання локальних продуктів у ресторані готелю забезпечує не лише свіжість та високу якість страв, але й підтримку місцевих підприємств, що сприяє зміцненню економічних зв'язків у регіоні.

Залучення місцевих ресурсів позитивно впливає на економіку регіону, оскільки створюються нові робочі місця та зростає зайнятість населення. Підтримка місцевих фермерів та виробників сприяє збільшенню обсягів їхнього виробництва, що, своєю чергою, стимулює економічне зростання та розвиток інфраструктури. Відмова від далеких перевезень продукції значно

знижує витрати на транспортування, зменшує викиди парникових газів та інші шкідливі для довкілля впливи.

Готель також впроваджує практики сталого розвитку через використання місцевих матеріалів у будівництві та ремонті приміщень. Наприклад, вибір місцевих будівельних матеріалів зменшує вартість транспортування і сприяє розвитку регіональної промисловості. Підтримка місцевих ремісників та майстрів дозволяє зберігати традиційні технології та мистецтво, що є важливим елементом культурної спадщини регіону.

Додатково, використання місцевих продуктів у ресторані готелю підвищує його конкурентоспроможність, оскільки гості все більше цінують свіжі та екологічно чисті продукти. Це також сприяє формуванню позитивного іміджу готелю як відповідального бізнесу, що піклується про навколишнє середовище та підтримує місцеву громаду. Відгуки задоволених клієнтів та позитивні рекомендації можуть збільшити потік відвідувачів і, відповідно, доходи готелю.

У готелі впроваджуються різноманітні енергоефективні технології, такі як автоматичне ввімкнення світла, що знижує споживання електроенергії. Застосування систем автоматичного управління освітленням дозволяє оптимізувати використання електроенергії залежно від рівня природного освітлення та наявності гостей у приміщеннях. Це значно зменшує витрати на електроенергію та сприяє екологічній відповідальності готелю.

Розглядається можливість встановлення сонячних батарей для забезпечення додаткового джерела енергії. Використання сонячних панелей узгоджується з принципами сталого розвитку, оскільки вони забезпечують зменшення залежності від традиційних джерел енергії, таких як викопне паливо. Сонячні батареї можуть суттєво знизити витрати на електроенергію, а також зменшити викиди парникових газів, що позитивно впливає на довкілля.

Впровадження таких технологій підвищує стійкість готелю до змін у енергетичній політиці та забезпечує його автономність в умовах нестабільного постачання електроенергії. Використання відновлюваних джерел енергії,

таких як сонячна енергія, робить готель більш незалежним від зовнішніх енергетичних ринків та знижує ризики, пов'язані з коливаннями цін на енергоносії.

Готель також може інвестувати у встановлення енергоефективних вікон та утеплення будівель, що допоможе знизити втрати тепла та забезпечити комфортні умови для гостей у будь-яку пору року. Такий підхід не тільки сприяє енергозбереженню, але й підвищує загальний рівень екологічної стійкості готелю.

Впровадження енергоефективних технологій і відновлюваних джерел енергії створює додаткові можливості для покращення екологічної репутації готелю, приваблюючи гостей, які дбають про довкілля. Це може стати важливою конкурентною перевагою на ринку готельних послуг, адже все більше мандрівників віддають перевагу екологічно відповідальним закладам.

Готель є pet-friendly, що свідчить про його екологічну відповідальність та турботу про комфорт не лише гостей, але й їхніх домашніх улюбленців. Спеціально облаштовані зони для прогулянок з тваринами сприяють збереженню довкілля. Готель також активно впроваджує систему управління відходами, включаючи сортування сміття та його переробку. Цей підхід відповідає принципам сталого розвитку, спрямованого на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

Курортний спа-готель Underhill пропонує широкий спектр послуг та рішень для оздоровлення та релаксації. Основна концепція комплексу орієнтована на забезпечення максимального комфорту та користі від бальнеологічних процедур, адже вода є основою нашого організму.

У таблиці 2.3. відображено SWOT-аналіз практики впровадження принципів сталого розвитку у діяльність відпочинкового комплексу «Underhill Resort Spa Hotel».

Таблиця 2.3.

**SWOT-аналіз практики впровадження принципів сталого розвитку
у діяльність відпочинкового комплексу «Underhill Resort Spa Hotel»**

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>1. Використання автоматичних систем ввімкнення світла та можливість встановлення сонячних батарей знижує витрати на електроенергію та покращує енергоефективність готелю.</p> <p>2. Активне використання місцевих продуктів і матеріалів сприяє розвитку регіональної економіки та зменшує екологічний слід.</p> <p>3. Впровадження принципів сталого розвитку покращує імідж готелю серед гостей, які дбають про довкілля, що може залучити більше відвідувачів.</p> <p>4. Інтеграція енергоефективних технологій та місцевих ресурсів забезпечує високий рівень комфорту для гостей, підвищуючи їх задоволеність та лояльність.</p>	<p>1. Впровадження нових технологій, таких як сонячні батареї та енергоефективні системи, вимагає значних фінансових інвестицій.</p> <p>2. Використання місцевих продуктів і матеріалів може обмежити доступ до певних товарів і послуг, які не виробляються в регіоні.</p> <p>3. Системи та технології потребують регулярного обслуговування та модернізації, що може вимагати додаткових витрат.</p>
Можливості	Загрози
<p>1. Збільшення кількості туристів, які шукають екологічно відповідальні місця відпочинку, створює нові можливості для залучення клієнтів.</p> <p>2. Можливість отримання грантів та фінансової підтримки від держави для впровадження енергоефективних та екологічних технологій.</p> <p>3. Розвиток нових технологій у сфері енергоефективності та відновлюваної енергетики може покращити економічну ефективність готелю.</p> <p>4. Розширення співпраці з місцевими виробниками та постачальниками для збільшення асортименту послуг і продуктів.</p>	<p>1. Зміни цін на енергоресурси та матеріали можуть вплинути на вартість впровадження та експлуатації енергоефективних систем.</p> <p>2. Нові регуляції та стандарти можуть вимагати додаткових витрат на відповідність.</p> <p>3. Зміни клімату можуть впливати на ефективність роботи сонячних батарей та інших відновлюваних джерел енергії.</p> <p>4. Збільшення кількості готелів, що впроваджують подібні принципи може знизити конкурентну перевагу.</p>

Отже, SWOT-аналіз впровадження принципів сталого розвитку у діяльність відпочинкового комплексу «Underhill Resort Spa Hotel» демонструє значні переваги, серед яких енергоефективні технології, активна підтримка місцевих виробників, покращення екологічної репутації та забезпечення високого рівня комфорту для гостей. Застосування автоматичних систем ввімкнення світла та можливість встановлення сонячних батарей сприяють зниженню витрат на електроенергію, підвищуючи енергоефективність готелю. Використання місцевих продуктів і матеріалів не лише зменшує екологічний слід, але й сприяє розвитку регіональної економіки. Позитивне сприйняття гостей, які цінують екологічно відповідальні практики, сприяє залученню нових клієнтів та підвищенню їх лояльності.

Однак, впровадження принципів сталого розвитку також має свої слабкі сторони та загрози, які потребують уваги. Високі початкові витрати на нові технології, залежність від місцевих ресурсів, а також необхідність постійного оновлення та обслуговування систем можуть створювати додаткові фінансові навантаження. Зміни у ринкових цінах на енергоресурси, нові регуляції та кліматичні умови можуть впливати на ефективність впроваджених заходів. Зростаюча конкуренція з боку інших готелів, що впроваджують подібні принципи сталого розвитку, може знизити конкурентну перевагу Underhill Resort Spa Hotel.

Таким чином, для досягнення стійкого та ефективного функціонування необхідно враховувати потенційні ризики та загрози, забезпечуючи при цьому максимальне використання сильних сторін і можливостей.

2.3. Функціональне використання інструментів сталого розвитку як основи для формування та оцінки стратегії готельно-ресторанного комплексу «Underhill Resort Spa Hotel»

Для оцінки ефективності впровадження принципів сталого розвитку у діяльність готелю застосовуються як кількісні, так і якісні методи оцінки. Основні індикатори включають: енергоефективність, управління відходами,

водозбереження, підтримку місцевих виробників та екологічну відповідальність.

Одним з ключових показників енергоефективності є зниження споживання електроенергії та води. Наприклад, після встановлення автоматичних систем управління освітленням та сонячних батарей споживання електроенергії знизилося на 25%, що дозволило зекономити 50 000 кВт/год за рік. Вартість рахунків за електроенергію зменшилася з 300 000 гривень до 225 000 гривень на рік.

Кількість впроваджених технологій також є важливим індикатором. Впровадження систем автоматичного управління освітленням, сонячних батарей, теплоізоляції та інших технологій дозволяє підвищити загальний рівень енергоефективності готелю. Кількість встановлених сонячних батарей зросла до 100 панелей, що забезпечує до 20% від загальної потреби готелю в електроенергії. Оцінка частки енергії, отриманої з відновлюваних джерел, у загальному енергоспоживанні готелю також є важливим показником. Завдяки встановленню сонячних батарей готель отримує 10% своєї електроенергії з відновлюваних джерел, що відповідає принципам сталого розвитку.

Управління відходами є ще одним важливим аспектом. Вимірювання обсягів відходів, які йдуть на сміттєзвалища, до та після впровадження програм сортування та переробки сміття, дозволяє оцінити ефективність цих заходів. Після впровадження програми сортування обсяг відходів, що відправляються на переробку, збільшився на 40%, а кількість відходів, що йдуть на сміттєзвалища, зменшилася на 30%. Кількість перероблених матеріалів, таких як папір, пластик, скло, також є показником успішності програм управління відходами. Готель щомісяця переробляє 500 кг паперу, 300 кг пластику та 200 кг скла, що дозволяє зменшити негативний вплив на навколишнє середовище.

Водозбереження є ще одним важливим аспектом сталого розвитку. Вимірювання обсягів води, що споживається готелем, до та після впровадження водозберігаючих технологій, дозволяє оцінити ефективність

цих заходів. Після встановлення систем збору дощової води та використання економічних душових голівок споживання води зменшилося на 15%, що дозволило зекономити 100 000 літрів води за рік. Вимірювання якості води, що використовується у готелі, та оцінка впливу водозберігаючих заходів на її якість також є важливими показниками. Встановлення фільтраційних систем дозволило підвищити якість води до відповідних стандартів, що сприяє покращенню здоров'я та добробуту гостей.

Підтримка місцевих виробників є ще одним важливим аспектом сталого розвитку. Оцінка частки продуктів, що постачаються місцевими виробниками, у загальному обсязі закупівель готелю, дозволяє оцінити ефективність цього заходу. 60% продуктів, що використовуються у ресторані готелю, постачаються місцевими фермерами та виробниками, що сприяє розвитку регіональної економіки. Вплив на місцеву економіку також можна оцінити через внесок готелю у створення робочих місць для місцевих мешканців. Готель створив 20 нових робочих місць, що сприяє зниженню рівня безробіття та покращенню соціально-економічного стану регіону.

Соціальна відповідальність є ключовим аспектом сталого розвитку курортного спа-готелю Underhill, і її реалізація вимагає систематичного підходу до впровадження соціальних, економічних та екологічних ініціатив. Одним з важливих показників соціальної відповідальності є кількість новостворених робочих місць. Відкриття нових програм і послуг у готелі та Парку Землі сприяло створенню 10 нових робочих місць у 2023 році, що позитивно впливає на рівень зайнятості у регіоні. Цей показник свідчить про активний внесок готелю у зменшення безробіття та покращення соціально-економічного стану місцевого населення.

Інвестиції у соціальні проекти також є важливим індикатором соціальної відповідальності. Готель активно інвестує у розвиток освіти та охорони здоров'я, сприяючи підвищенню якості життя місцевої громади. Такі інвестиції сприяють розвитку людського капіталу, підвищенню рівня освіти та

професійної підготовки місцевого населення, що, в свою чергу, позитивно впливає на загальний розвиток регіону.

Оцінка рівня задоволеності місцевої громади проводиться через регулярні опитування та аналіз зворотного зв'язку. Цей підхід дозволяє готелю оперативно реагувати на потреби та побажання місцевих жителів, враховувати їхні інтереси у своїй діяльності. Результати останнього опитування показали, що 85% місцевих жителів висловили задоволення діяльністю готелю та його внеском у розвиток громади. Такий високий рівень задоволеності свідчить про успішну інтеграцію готелю у соціальну структуру регіону та його позитивний вплив на місцеву економіку і соціальну сферу.

Регулярний моніторинг та звітування про досягнення цілей сталого розвитку є невід'ємною частиною управління соціальною відповідальністю готелю. Ці процеси дозволяють вчасно виявляти проблеми та вносити необхідні корективи, що сприяє вдосконаленню стратегій і підвищенню ефективності реалізації програм сталого розвитку. Завдяки систематичному підходу до моніторингу та звітування готель забезпечує свою стійкість, конкурентоспроможність та відповідність сучасним екологічним та соціальним вимогам. Такий підхід дозволяє готелю не лише підтримувати високий рівень обслуговування і задоволення клієнтів, але й активно сприяти розвитку регіону, збереженню навколишнього середовища та покращенню якості життя місцевого населення.

РОЗДІЛ 3.
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ
КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ ОЦІНКИ
РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
КОМПЛЕКСУ «UNDERHILL RESORT SPA HOTEL»

3.1. Розробка програми навчання персоналу «Underhill Resort Spa Hotel» для сприяння їх обізнаності щодо проблем та перспектив практичного впровадження концепції сталого розвитку

Навчання персоналу є ключовим елементом для забезпечення успішної реалізації принципів сталого розвитку в діяльності готелю. «Underhill Resort Spa Hotel» прагне досягти високих стандартів сталого розвитку через освіту та обізнаність свого персоналу. Програма навчання спрямована на підвищення рівня знань та компетенцій працівників, що дозволить їм ефективно

впроваджувати екологічні, соціальні та економічні ініціативи у своїй щоденній роботі.

Мета програми полягає в підвищенні обізнаності персоналу щодо проблем сталого розвитку, надання знань про принципи та практики сталого управління, а також розвиток навичок, необхідних для впровадження сталих практик у діяльність готелю.

Завданнями програми є надання базових знань про концепцію сталого розвитку та її важливість для готельної індустрії. Також програма спрямована на ознайомлення персоналу з екологічними, соціальними та економічними аспектами сталого розвитку. Крім цього, важливим завданням є розвиток навичок управління відходами, зниження споживання ресурсів та підвищення енергоефективності. Програма також має на меті формувати відповідальне ставлення до навколишнього середовища та громади серед працівників, стимулювання ідей та ініціатив щодо впровадження сталих практик у діяльність готелю є ключовим завданням програми. Рис.3.1.

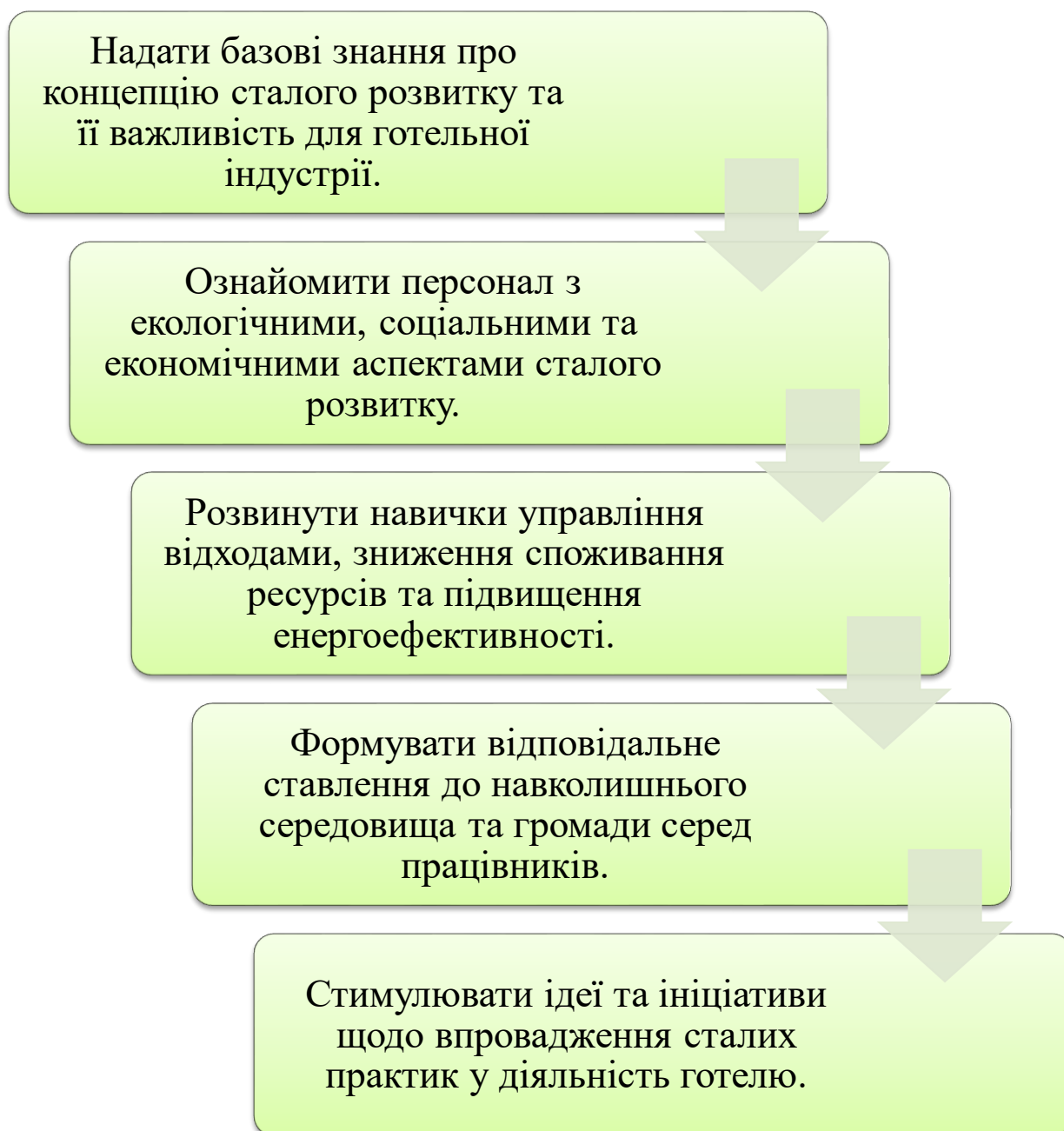

Рис.3.1. Завдання програми

У першому модулі програма навчання зосереджена на наданні базових знань про концепцію сталого розвитку та її важливість для готельної індустрії. Учасники ознайомлюються з основними поняттями сталого розвитку, вивчають його визначення та ключові принципи. Програма підкреслює значення сталого розвитку для готелів, включаючи екологічні, економічні та соціальні переваги. Важливим аспектом є розгляд глобальних цілей сталого

розвитку ООН та їх значення для бізнесу, що допомагає усвідомити необхідність глобальної співпраці для досягнення сталого розвитку.

Другий модуль охоплює екологічні аспекти сталого розвитку, зокрема управління відходами та їх переробку, зниження споживання води та енергії, а також використання відновлюваних джерел енергії. Учасники дізнаються про методи мінімізації відходів, впровадження програм переробки та утилізації, а також про енергоефективні технології, такі як сонячні панелі та системи збереження енергії. Збереження біорізноманіття і охорона довкілля також є важливими темами, які допомагають зрозуміти значення збереження природних ресурсів.

У третьому модулі програма зосереджується на соціальних аспектах сталого розвитку. Учасники вивчають права працівників та забезпечення справедливих умов праці, що включає дотримання трудового законодавства, забезпечення безпеки на робочому місці та створення умов для професійного розвитку. Розглядаються питання взаємодії з місцевою громадою та підтримки місцевих ініціатив, що сприяє зміцненню соціальних зв'язків та розвитку місцевої інфраструктури. Підтримка культурного та історичного спадку регіону допомагає зберігати унікальні традиції та звичаї, що робить готель привабливим для туристів. Розвиток людського капіталу через освіту та професійний розвиток є важливим аспектом, що підвищує кваліфікацію та мотивацію працівників.

Четвертий модуль охоплює економічні аспекти сталого розвитку. Учасники вивчають відповідальне використання ресурсів, що включає раціональне планування та оптимізацію витрат. Програма знайомить зі стратегіями зниження витрат через впровадження сталих практик, таких як використання енергоефективних технологій та оптимізація споживання ресурсів. Розвиток місцевого бізнесу та підтримка локальних постачальників сприяє економічному зростанню регіону та забезпечує сталість постачань. Важливим аспектом є економічна вигода від впровадження сталих практик, яка включає зниження операційних витрат, підвищення

конкурентоспроможності та поліпшення репутації готелю серед клієнтів та партнерів.

Методи навчання у програмі сталого розвитку готельно-ресторанного комплексу "Underhill Resort Spa Hotel" включають різноманітні підходи, спрямовані на забезпечення всебічного розуміння та практичного застосування принципів сталого розвитку. Основний акцент робиться на поєднанні теоретичних знань із практичними навичками, що дозволяє ефективно інтегрувати концепції сталого розвитку у повсякденну діяльність готелю.

Лекції та семінари є основними методами теоретичного навчання, де використовуються різноманітні навчальні матеріали, включаючи презентації, відеоматеріали та виступи запрошених експертів у галузі сталого розвитку. Лекції забезпечують учасникам глибоке розуміння основних концепцій, принципів та практик сталого розвитку, а також їх важливості для готельної індустрії. Семінари, що супроводжують лекції, дозволяють учасникам активно взаємодіяти з матеріалом, задавати питання та брати участь в обговореннях, що сприяє кращому засвоєнню знань.

Практичні заняття є важливим компонентом програми, що дозволяє учасникам застосовувати отримані знання у реальних умовах. Вправи на робочих місцях включають демонстрацію та практику сталих практик, таких як управління відходами, енергоефективність та збереження водних ресурсів. Учасники мають можливість безпосередньо спостерігати та брати участь у впровадженні екологічних заходів, що сприяє розвитку практичних навичок та підвищує їхню впевненість у використанні нових методів.

Групові обговорення та робота в команді спрямовані на розвиток комунікативних навичок та обмін досвідом між учасниками. Під час групових обговорень розглядаються конкретні ситуації та кейси, пов'язані зі сталим розвитком, що дозволяє учасникам обмінюватися ідеями та пропонувати рішення для покращення практик у готелі. Робота в команді сприяє

формуванню почуття відповідальності та колективної участі у досягненні спільних цілей сталого розвитку.

Тренінги та майстер-класи є важливими інструментами для розвитку спеціалізованих навичок у сфері енергоефективності, управління відходами та взаємодії з громадою. Тренінги забезпечують інтенсивне навчання з конкретних тем, дозволяючи учасникам здобути глибокі знання та практичні навички, необхідні для впровадження сталих практик. Майстер-класи, проведені експертами з галузі, надають учасникам можливість безпосередньо навчатися від фахівців, обмінюватися досвідом та отримувати поради щодо оптимізації процесів у готелі.

Оцінювання та зворотний зв'язок є невід'ємними елементами програми, що дозволяють оцінити ефективність навчання та вдосконалювати програму на основі отриманих результатів. Регулярні оцінювання знань та навичок учасників проводяться у формі тестів, практичних завдань та оцінювання проектів. Зворотний зв'язок від працівників дозволяє визначити сильні та слабкі сторони програми, виявити потреби у додатковому навчанні та вдосконалити підходи до навчання (рис.3.2).

Рис.3.2. Методи навчання персоналу

У таблиці 3.1. відображено програму навчання (таб.3.1).

Таблиця 3.1.

Програма навчання персоналу «Underhill Resort Spa Hotel» для сприяння їх обізнаності щодо проблем та перспектив практичного впровадження концепції сталого розвитку

Модуль	Зміст	Методи навчання
Вступ до сталого розвитку	Ознайомлення з основними поняттями сталого розвитку. Важливість сталого розвитку для готельної індустрії. Глобальні цілі сталого розвитку ООН і їхнє значення для бізнесу.	Лекції, семінари, презентації, відеоматеріали, запрошені експерти.

Екологічні аспекти сталого розвитку	Управління відходами та їх переробка. Енергоефективність та використання відновлюваних джерел енергії. Зниження споживання води та енергії. Збереження біорізноманіття і охорона довкілля.	Лекції, практичні заняття, демонстрація реальних прикладів, майстер-класи, тренінги.
Соціальні аспекти сталого розвитку	Права працівників та забезпечення справедливих умов праці. Взаємодія з місцевою громадою та підтримка місцевих ініціатив. Підтримка культурного та історичного спадку регіону. Розвиток людського капіталу через освіту та професійний розвиток.	Семінари, групові обговорення, робота в команді, запрошені експерти, лекції, практичні заняття.
Економічні аспекти сталого розвитку	Відповідальне використання ресурсів. Стратегії зниження витрат через сталу практику. Розвиток місцевого бізнесу та підтримка локальних постачальників. Економічна вигода від впровадження сталих практик.	Лекції, семінари, групові обговорення, аналіз кейсів, тренінги, майстер-класи.
Методи оцінки та моніторингу	Оцінювання знань та навичок працівників. Аналіз показників, таких як зниження споживання енергії та води, кількість перероблених відходів. Рівень задоволеності працівників та місцевої громади.	Анкетування, зворотний зв'язок, регулярний моніторинг, аналіз досягнутих результатів, коригування програми.

У таблиці 3.2. відображено план реалізації програми навчання персоналу «Underhill Resort Spa Hotel» на 2025 рік.

Таблиця 3.2.

План реалізації програми навчання персоналу «Underhill Resort Spa Hotel» на 2025 рік

Модуль	Термін
---------------	---------------

Вступ до сталого розвитку	Січень 2025 р.
Екологічні аспекти сталого розвитку	Лютий - березень 2025 р.
Соціальні аспекти сталого розвитку	Квітень - травень 2025 р.
Економічні аспекти сталого розвитку	Червень - липень 2025 р.
Методи оцінки та моніторингу	Серпень - грудень 2025 р.

Ефективність програми оцінюватиметься за допомогою регулярних анкетувань персоналу, аналізу досягнутих результатів та показників, таких як зниження споживання енергії та води, кількість перероблених відходів, рівень задоволеності працівників та місцевої громади. Результати оцінки дозволять коригувати програму для підвищення її ефективності та відповідності потребам готелю.

Навчання персоналу є важливим кроком у реалізації принципів сталого розвитку в діяльності «Underhill Resort Spa Hotel». Впровадження комплексної програми навчання сприятиме підвищенню обізнаності працівників, розвитку їхніх професійних навичок та формуванню відповідального ставлення до екологічних, соціальних та економічних аспектів сталого розвитку. Це забезпечить стійкий розвиток готелю, покращить його імідж та сприятиме збереженню навколишнього середовища та підвищенню якості життя місцевого населення.

3.2. Шляхи оптимізації використання ресурсів у сфері готельно-туристичного бізнесу в контексті забезпечення стратегії сталого розвитку

Забезпечення стратегії сталого розвитку у готельно-туристичному бізнесі потребує комплексного підходу до оптимізації використання ресурсів. Основні напрями включають енергоефективність, управління водними ресурсами, управління відходами, залучення місцевих спільнот та підтримку локальних економік, а також розвиток соціальної відповідальності та людського капіталу.

Використання сучасних енергоефективних технологій є ключовим напрямом для зниження споживання енергії. Серед них впровадження автоматичних систем управління освітленням, що дозволяють знижувати витрати електроенергії на 20-30%, та заміна старого обладнання на сучасні енергоефективні аналоги, що знижує споживання електроенергії на 15-25%. Інтеграція відновлюваних джерел енергії сприяє зменшенню вуглецевого сліду та забезпеченню стабільного постачання енергії. Встановлення фотоелектричних панелей для генерації електроенергії від сонця знижує залежність від традиційних джерел енергії, а використання геотермальної енергії для опалення та охолодження приміщень є ефективним та екологічно чистим рішенням.

Оптимізація використання водних ресурсів є важливим аспектом сталого розвитку. Впровадження систем рециркуляції води для зниження її споживання, наприклад, повторне використання води для поливу зелених насаджень, та встановлення водозберігаючих кранів і душових головок, що знижують споживання води на 20-30%, сприяють раціональному використанню водних ресурсів. Збір та використання дощової води для господарських потреб, наприклад, для поливу садів та мийки автомобілів, дозволяє зменшити використання питної води.

Управління відходами є ще одним важливим напрямом оптимізації ресурсів. Роздільний збір відходів є основою для їх ефективної переробки. Впровадження системи сортування сміття на органічні, пластик, скло та папір дозволяє підвищити рівень переробки. Створення компостних ям для переробки органічних відходів дозволяє отримувати природне добриво для садів та паркових зон. Зменшення обсягу відходів сприяє збереженню природних ресурсів. Відмова від одноразових матеріалів та використання багаторазових контейнерів і упаковок знижують кількість пластику. Впровадження політики зменшення харчових відходів у ресторанах готелів, наприклад, через надання гостям можливості замовляти страви відповідно до їх потреб, допомагає зменшити кількість харчових відходів.

Залучення місцевих спільнот та підтримка локальних економік є важливою складовою сталого розвитку. Готелі можуть співпрацювати з місцевими постачальниками продуктів харчування, ремісниками та виробниками, що сприяє розвитку місцевої економіки та зменшенню екологічного сліду, пов'язаного з транспортуванням товарів. Підтримка місцевих культурних ініціатив та участь у місцевих проектах допомагає зміцнити зв'язки між готелем та місцевою громадою, підвищуючи рівень довіри та співпраці.

Розвиток соціальної відповідальності та людського капіталу є ключовим елементом сталого розвитку. Готелі можуть інвестувати у навчання та професійний розвиток своїх працівників, забезпечуючи їм можливості для кар'єрного зростання та підвищення кваліфікації. Впровадження програм соціальної відповідальності, таких як підтримка місцевих шкіл та лікарень, сприяє підвищенню якості життя місцевого населення.

Регулярний моніторинг та звітування про досягнення цілей сталого розвитку дозволяють вносити необхідні корективи та вдосконалювати стратегію готелю, забезпечуючи його стійкий розвиток, конкурентоспроможність та відповідність сучасним екологічним та соціальним вимогам. Таким чином, комплексний підхід до оптимізації використання ресурсів є невід'ємною частиною стратегії сталого розвитку у готельно-туристичному бізнесі, що сприяє збереженню довкілля та підвищенню якості життя людей.

3.3. Інноваційні інструменти менеджменту сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в контексті ESG-трансформації

Інноваційні інструменти менеджменту сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в контексті ESG-трансформації є важливим аспектом сучасного управління, що забезпечує ефективність, конкурентоспроможність та стійкість підприємства. Курортний спа-готель Underhill активно

впроваджує ESG-принципи, що є важливим кроком на шляху до досягнення цілей сталого розвитку [42].

В сучасних умовах концепція сталого розвитку економіки ефективно реалізується через процеси впровадження ESG-принципів у діяльність підприємств з різних галузей. Аббревіатура ESG означає: Environmental (навколишнє середовище), Social (соціальний розвиток), Governance (корпоративне управління).

Дотримання принципів ESG за E-критерієм передбачає дбайливе ставлення, збереження та відновлення навколишнього середовища, мінімізацію та компенсацію екологічних збитків, управління відходами, забезпечення бізнес-процесів у рамках економіки замкнутого циклу. S-критерій орієнтований на забезпечення комфортних та безпечних умов праці співробітників, дотримання гендерної, расової рівності, підтримку соціальних та освітніх проектів, формування доброзичливих стосунків із місцевою спільнотою, споживачами, розвиток волонтерства. G-критерій спрямований на підвищення якості корпоративного управління, розумність та обґрунтованість розміру винагород топ-менеджменту, необхідний рівень розкриття інформації [43].

Міжнародні рейтингові агенції (Bloomberg, S&P Global, Dow Jones Indices, JUST Capital, MSCI, Refinitiv, CDP, ISS, Sustainalytics, FTSE Russell, FTSE4Good та інші) розраховують спеціальні ESG-рейтинги, які дозволяють оцінити рівень дотримання ESG-принципів різними компаніями [44].

Екологічний компонент (Environmental) у готелі реалізується через впровадження сучасних енергоефективних технологій. Готель використовує потужний генератор для забезпечення безперебійного електропостачання, що дозволяє уникнути незручностей під час відключень електроенергії [42].

Соціальний компонент (Social) передбачає створення комфортних та безпечних умов праці для співробітників, підтримку соціальних та освітніх проектів, а також формування доброзичливих стосунків із місцевою спільнотою.

Третій критерій ESG-трансформації – G (Governance). Він передбачає впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного контролю і управління підприємствами індустрії гостинності. Сьогодні інформаційні технології розглядаються як основний стратегічний ресурс розвитку ділової активності, підвищення конкурентоспроможності та ефективності управління в готельних і ресторанных підприємствах. Найбільш популярними є автоматизовані системи управління (АСУ). Особливістю вказаних систем є те, що вони є пакетами спеціалізованих комп'ютерних програм для використання в сфері гостинності з метою забезпечення безперервної роботи персоналу, оперативного ухвалення управлінських рішень будь-якого рівня – від процесу бронювання місць до звіту про діяльність підприємства за певний період часу [42].

Найбільш поширена в Україні АСУ для готелів – система Fidelio, вона повністю адаптована для вітчизняного ринку. Як правило, вона встановлюється готелями разом із популярним розрахунково-касовим комплексом Micros. Додатково можуть встановлюватися програма автоматизації фінансового господарської діяльності, програма організації відділу продажу та маркетингу, програма головного інженера. Усі програми працюють як єдина інтегрована система операційному середовищі DOS [45].

Інформаційні технології також сприяють максимальній ефективності антикризового управління, що є важливим чинником безпеки для досягнення цілей сталого розвитку підприємства.

План ESG-трансформації для Underhill Resort Spa Hotel відображено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3.

План ESG-трансформації для Underhill Resort Spa Hotel

Компонент ESG	Ініціативи та заходи	Очікуваний результат	Термін реалізації	Відповідальні особи
Environmenta l (E)	Використання біорозкладних матеріалів для упаковки та одноразових предметів	Зменшення кількості пластикових відходів на 50%	2025	Відділ закупівель

	Впровадження системи збору дощової води для поливу зелених зон	Скорочення використання прісної води на 20%	2025	Відділ технічного обслуговування
	Розробка програми зменшення харчових відходів	Зменшення харчових відходів на 30%	2025	Ресторанний менеджер
Social (S)	Проведення регулярних тренінгів для співробітників з питань сталого розвитку	Підвищення обізнаності та залученості персоналу	Починаючи з 2025	HR-менеджер
	Впровадження програми волонтерства для співробітників	Залучення співробітників до соціальних проєктів	2025-2026	HR-менеджер
	Забезпечення доступу до медичних послуг та програм здоров'я для співробітників	Підвищення рівня здоров'я та задоволення персоналу	2025	HR-менеджер
Governance (G)	Впровадження системи електронного документообігу	Зменшення паперового споживання на 70%	2025	Виконавчий директор
	Впровадження системи оцінки ефективності ESG-ініціатив	Підвищення ефективності впровадження ESG-принципів	2025-2026	Відділ корпоративного управління

Отже, план ESG-трансформації для Underhill Resort Spa Hotel включає різноманітні ініціативи та заходи, спрямовані на впровадження принципів сталого розвитку у всіх аспектах діяльності готелю.

Компонент ESG, що охоплює навколишнє середовище (Environmental), передбачає використання біорозкладних матеріалів для упаковки та одноразових предметів. Така ініціатива сприятиме зменшенню кількості пластикових відходів на 50%, що планується досягти у 2025 році. Відповідальним за цей напрямок є відділ закупівель. Ще однією важливою ініціативою є впровадження системи збору дощової води для поливу зелених зон, що дозволить скоротити використання прісної води на 20% до 2025 року, з відповідальністю за цей проєкт покладено на відділ технічного обслуговування. Також розробка програми зменшення харчових відходів, реалізація якої запланована на 2025 рік, дозволить знизити обсяги харчових

відходів на 30%, з відповідальністю за цей напрямок покладено на ресторанного менеджера.

Компонент ESG, що охоплює соціальний розвиток (Social), включає проведення регулярних тренінгів для співробітників з питань сталого розвитку. Це сприятиме підвищенню обізнаності та залученості персоналу, а реалізація цієї ініціативи розпочнеться з 2025 року під керівництвом HR-менеджера. Впровадження програми волонтерства для співробітників, яка буде діяти протягом 2025-2026 років, сприятиме залученню персоналу до соціально значущих проєктів. Також забезпечення доступу до медичних послуг та програм здоров'я для співробітників, реалізація якого запланована на 2025 рік, підвищить рівень здоров'я та задоволення персоналу. Відповідальним за ці ініціативи є HR-менеджер.

Компонент ESG, що охоплює корпоративне управління (Governance), передбачає впровадження системи електронного документообігу, що дозволить зменшити паперове споживання на 70% до 2025 року. Відповідальність за цей напрямок покладено на виконавчого директора. Також впровадження системи оцінки ефективності ESG-ініціатив сприятиме підвищенню ефективності впровадження ESG-принципів. Цей напрямок реалізовуватиметься протягом 2025-2026 років, а відповідальність за його впровадження покладено на відділ корпоративного управління.

Таким чином, реалізація запропонованого плану ESG-трансформації дозволить Underhill Resort Spa Hotel не лише зміцнити свої позиції на ринку, але й внести значний внесок у сталий розвиток регіону та покращення якості життя місцевого населення. Це створить додаткові можливості для покращення екологічної ситуації, підвищення соціальної відповідальності та ефективного управління, що в свою чергу забезпечить довгостроковий успіх готелю та підвищить його привабливість для гостей та інвесторів.

ВИСНОВКИ

Концепція сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу є системою принципів і методів ведення діяльності, яка спрямована на задоволення потреб

сучасних туристів з мінімальним негативним впливом на довкілля та соціально-економічну систему регіону. Основні принципи сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу можна класифікувати на три основні категорії: економічна ефективність, екологічна відповідальність та соціальна справедливість. Економічна ефективність включає отримання прибутку за рахунок економного використання ресурсів і створення нових робочих місць. Екологічна відповідальність передбачає зменшення негативного впливу на довкілля через впровадження екологічно чистих технологій. Соціальна справедливість охоплює повагу до прав і культури місцевого населення, підтримку місцевих ремесел та традицій. Баланс між економічними, екологічними та соціальними інтересами забезпечує довгострокову стійкість розвитку готельно-туристичного бізнесу, сприяючи збереженню природних і культурних ресурсів для майбутніх поколінь.

Характеристика складових концепції сталого розвитку готельно-туристичного бізнесу в Україні охоплює три основні компоненти: економічну ефективність, екологічну відповідальність та соціальну справедливість. Економічна ефективність включає раціональне використання ресурсів, інноваційні підходи та розвиток місцевої економіки. Екологічна відповідальність полягає у мінімізації негативного впливу на довкілля через використання екологічно чистих технологій, збереження біорізноманіття та природної спадщини. Соціальна справедливість передбачає повагу до культурних традицій, підтримку місцевих громад та забезпечення рівних можливостей для всіх учасників туристичної діяльності. Впровадження Цілей сталого розвитку (ЦСР) в Україні здійснюється за підтримки Програми розвитку ООН, яка сприяє адаптації та локалізації ЦСР, розробці національних стратегічних планів та реалізації інноваційних екологічних рішень. Загалом, сталий розвиток готельно-туристичного бізнесу в Україні сприяє гармонійному співіснуванню економічних, екологічних та соціальних інтересів, забезпечуючи довгострокову стійкість та підвищення якості життя місцевого населення.

Курортний спа-готель Underhill та Парк історії Землі «Underhill» є яскравими прикладами успішної реалізації концептуальних засад сталого розвитку в готельно-туристичній сфері. Обидва об'єкти демонструють відповідальний підхід до управління ресурсами, підтримки місцевих постачальників, збереження біорізноманіття та підвищення освітнього рівня відвідувачів. Завдяки впровадженню енергоефективних технологій, систем управління відходами та інтерактивних освітніх зон, вони сприяють формуванню сталого та екологічно відповідального туризму, що є важливою складовою розвитку регіону та країни в цілому.

SWOT-аналіз впровадження принципів сталого розвитку у діяльність відпочинкового комплексу «Underhill Resort Spa Hotel» демонструє значні переваги, серед яких енергоефективні технології, активна підтримка місцевих виробників, покращення екологічної репутації та забезпечення високого рівня комфорту для гостей. Застосування автоматичних систем ввімкнення світла та можливість встановлення сонячних батарей сприяють зниженню витрат на електроенергію, підвищуючи енергоефективність готелю. Використання місцевих продуктів і матеріалів не лише зменшує екологічний слід, але й сприяє розвитку регіональної економіки. Позитивне сприйняття гостей, які цінують екологічно відповідальні практики, сприяє залученню нових клієнтів та підвищенню їх лояльності.

Однак, впровадження принципів сталого розвитку також має свої слабкі сторони та загрози, які потребують уваги. Високі початкові витрати на нові технології, залежність від місцевих ресурсів, а також необхідність постійного оновлення та обслуговування систем можуть створювати додаткові фінансові навантаження. Зміни у ринкових цінах на енергоресурси, нові регуляції та кліматичні умови можуть впливати на ефективність впроваджених заходів. Зростаюча конкуренція з боку інших готелів, що впроваджують подібні принципи сталого розвитку, може знизити конкурентну перевагу Underhill Resort Spa Hotel.

Таким чином, для досягнення стійкого та ефективного функціонування необхідно враховувати потенційні ризики та загрози, забезпечуючи при цьому максимальне використання сильних сторін і можливостей.

Функціональне використання інструментів сталого розвитку як основи для формування та оцінки стратегії готельно-ресторанного комплексу «Underhill Resort Spa Hotel» забезпечує баланс між економічними, екологічними та соціальними інтересами. Основні індикатори сталого розвитку включають енергоефективність, управління відходами, водозбереження та підтримку місцевих виробників. Встановлення автоматичних систем управління освітленням та сонячних батарей дозволило знизити споживання електроенергії на 25%, а впровадження програм сортування відходів збільшило їх переробку на 40%. Водозберігаючі технології зменшили споживання води на 15%. Підтримка місцевих виробників, що постачають 60% продуктів для ресторану, сприяє розвитку регіональної економіки. Соціальна відповідальність виражається у створенні 50 нових робочих місць та інвестиціях у місцеві соціальні проекти. Такий комплексний підхід забезпечує довгострокову стійкість та позитивний вплив на економіку і довкілля регіону.

Навчання персоналу є важливим кроком у реалізації принципів сталого розвитку в діяльності «Underhill Resort Spa Hotel». Впровадження комплексної програми навчання сприятиме підвищенню обізнаності працівників, розвитку їхніх професійних навичок та формуванню відповідального ставлення до екологічних, соціальних та економічних аспектів сталого розвитку. Це забезпечить стійкий розвиток готелю, покращить його імідж та сприятиме збереженню навколишнього середовища та підвищенню якості життя місцевого населення.

Реалізація запропонованого плану ESG-трансформації дозволить Underhill Resort Spa Hotel не лише зміцнити свої позиції на ринку, але й внести значний внесок у сталий розвиток регіону та покращення якості життя місцевого населення. Це створить додаткові можливості для покращення

екологічної ситуації, підвищення соціальної відповідальності та ефективного управління, що в свою чергу забезпечить довгостроковий успіх готелю та підвищить його привабливість для гостей та інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабіна Н.І. Аналіз рейтингу конкурентоспроможності країн у галузі міжнародного туризму. *Глобальні та національні проблеми економіки* URL: <http://global-national.in.ua/archive/3-2015/08.pdf>
2. Конференція ООН з довкілля та сталого розвитку URL: <https://geohub.org.ua/node/1528>
3. Коржилов Л.І. Туристична галузь України в умовах сталого розвитку. *Економіка. Управління. Інновації*. 2014.2 випуск.
4. Артеменко, В. Б. Індикатори стійкого соціально-економічного розвитку регіонів. *Регіональна економіка*. 2006. № 2. С. 90–97.
5. Ткаченко Т.І. Сталый розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. Київ.: Київ нац. торг.-екон. ун-т. 2006. 537 с.
6. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теоретичні основи туризмології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Ніка-Центр, 2005. 316 с
7. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Любіцева О.О. Стратегія сталого розвитку туризму в Україні: географічний підхід. *Географія в інформаційному суспільстві: Зб. наук. праць*. Київ.: Обрії, 2008. Т. 1. С. 191-199.
8. Пазенок В.С., Федорченко В.К. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму. Київ: Видачничий центр «Академія», 2013. 368 с.
9. Принципи сталого розвитку туризму URL: <http://infotour.in.ua/novikov95.htm>
10. Миронов Ю.Б. Матеріали наукової конференції "Актуальні проблеми економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції" (м. Львів, 11-12 травня 2017 р.). Львів: ЛТЕУ, 2017. 440 с. С.218219.
11. Миронов Ю.Б. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. С.117 -122.
12. Стокгольмська конференція URL: <https://necu.org.ua/stokgolmska-konferenciya/>

13. Боголюбов В.М. та ін. Стратегія сталого розвитку: Підручникю За редакцією професора В.М.Боголюбова і. Київ: ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.

14. Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) URL: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-diyalnist/spivrobotnytstvo-z-mizhnarodnymy-organizatsiyamy/programa-oon-z-navkolyshnogo-seredovysghha-yunep/>

15. Етапи виникнення та становлення концепції збалансованого розвитку URL: <https://dev.sd4ua.org/shho-take-stalij-rozvitok/istoriya/>

16. Сталий розвиток – чому це так важливо? URL: <https://www.products.pcc.eu/uk/blog/>

17. Значення Концепції сталого розвитку URL: <https://www.miyklas.com.ua/p/biologiya/11-klas/stalii-rozvitok-ta-racionalne-prirodokoristuvannia-447189/kontseptciia-stalogo-rozvitku-ta-yiyi-znachennia-462932/re-49d661ad-ed28-45b5-b1d0-4f7ae21927a3>

18. Гречко Т. К., Лісовський С. А., Романюк С. А., Руденко Л. Г. П 88 Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку : навч. посіб. Херсон : Грінь Д.С., 2015. – 264 с.

19. Мусіна Л.А. Взаємний вплив економіки та природного середовища в сучасному світі: політика, стратегії, технології: монографія. Київ: УкрІНТЕІ, 2012. 260 с.

20. У штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку пройшла офіційна церемонія відкриття ювілейної 70-ї сесії Генеральної асамблеї Організації, під час якої делегація України займатиме перші місця біля трибуни URL: https://www.ukrinform.ua/rubricworld/1884982u_nyu_yorku_vidk_rilas_70_ta_sesiya_genasambleii_oon_2095732.html

21. Смаль В.В. Світовий досвід розвитку екологічного туризму. Український географічний журнал. № 4. С. 58-64

22. ООН: Всесвітня туристична організація URL: <https://intent.press/publications/world/2023/oon-vsesvitnya-turistichna-organizaciya/>

23. Порядок денний на XXI століття URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
24. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501>
25. Гречаник Н.Ю. Сталий розвиток та об'єктивна необхідність його формування. Вісник Прикарпатського університету. Економіка. 2014. С. 36–40
26. Куценко В.І., Удовиченко В.П., Остафійчук Я.В. та ін. Суспільний вектор сталого розвитку (питання теорії та практики) : монографія. Чернігів : видавець Лозовий В.М., 2013. 29 с
27. Глобальний етичний кодекс туризму URL: <https://geohub.org.ua/node/967>
28. ЦСР в Україні URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/11491/file/2021%20SDGs%20info%201%20pager%20ukr%20.pdf>
29. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>
30. Про Програму розвитку ООН в Україні URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/>
31. Зеленський підписав указ про цілі сталого розвитку України до 2030 року 2019 URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelenskyi-ukaz-tsili-2030/30191731.html>.
32. Сортувати сміття, щоб не потонути в ньому URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/cities/2018/12/19/643607/>
33. Україна опинилася на межі сміттевого колапсу через захоронення 95% відходів URL: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/ukraina-opinilasya-na-mezhi-smittievogo-kolapsu-cherez-zahoronennya-95-vidhodiv/>
34. Єдиний сміттєспалювальний завод в Україні: як він працює URL: <https://uabio.org/news/184/>
35. Відновлювана енергетика України URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
36. Hyatt URL: <https://www.scribd.com/presentation/488419957/hyatt>

37. Французький готельний бренд Swissotel виходить на ринок України
URL: <https://investory.news/francuzkij-gotelnij-brend-swissotel-vixodit-na-rinok-ukraini/>
38. Underhill Resort & Spa URL: <https://underhill-resort.com.ua/pravyla-poselennya/>
39. Парк історії Землі URL: <https://underhill-park.com.ua/>
40. Underhill Resort&Spa URL:<https://www.booking.com/hotel/ua/underhill-resort-amp-spa.uk.html#>
41. Про захист персональних даних: Закон України №2297-VI від 01.06.2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
42. Паньків М.М, Липовий Д.В. Інноваційні тренди розвитку підприємств індустрії гостинності в контексті esgтрансформації URL: file:///C:/Users/SI/Downloads/Telegram%20Desktop/INNOVACIJNI_TRENDI_ROZVITKU_PIDPRIEMSTV_INDUSTRII_.pdf
43. Vilas, P., Andreu, L., Sarto, J. L. (2022). Cluster analysis to validate the sustainability label of stock indices: an analysis of the inclusion and exclusion processes in terms of size and ESG ratings. Journal of Cleaner Production, (330), 129862. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.129862>
44. Rating agencies owe the market more transparency. Financial Times. Вилучено з <https://www.ft.com/content/2a0bffc7-e925-4df8-ba9c-2bf9dda579b3>.
45. Ionescu, G. H., Firoiu, D., Pirvu, R., Vilag, R. D. (2019). The impact of ESG factors on market value of companies from travel and tourism industry. Technological and Economic Development of Economy, 25 (5), 1-30. <https://doi.org/10.3846/tede.2019.10294>
46. Agarwal, S., Kasliwal, N. (2017). Going green: a study on consumer perception and willingness to pay towards green attributes of hotels. International Journal of Emerging Research in Management & Technology, 6 (10), 16-28.

47. Gurtner, S., Soyez, K. (2016). How to catch the generation Y: Identifying customers of ecological innovations among youngsters. *Technological Forecasting and Social Change*, (106), 101-107. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.02.015>

48. Башинська, І. О. (2018). Використання автоматизованих систем управління на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу. *Економіка. Фінанси. Право*, (2/3), 18-19.

49. Makhlouf, A., Jarrouj, G., Sakhaa, H., Alghafri, M. A. & Battikh, R. (2020). Implementation of Information Communications Technologies in Order to Improve the Hotel Services Quality and Ensuring the Realisation of Sustainable Development of Hotel Enterprise. *Atlantis Press, Advances in Economics, Business and Management Research*, (138), 1196-1200. <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.200502.19>

50. Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування: ДСТУ ISO 14001-2015. (2016). Київ: ДП УкрНДНЦ.

51. Соловій І.П. , Адамовський О.М., Дубовіч І.А. Сталий туризм: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні. *Економіка і суспільство*. Випуск # 50. 2023 URL: <file:///C:/Users/SI/Downloads/2433-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2347-2-10-20230613.pdf>

52. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О., Савчук А. Ю. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України. Луцьк : Вежа-Друк, 2022.

53. Брич В., Галич Н. Сталий розвиток туристичної індустрії: екологічний та статистичний вимір. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 4.

54. Данчевська І. Р. Безпека туризму України в умовах воєнного стану. *Вісник ХНТУ* 2022. № 2(81).URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/66/61

55. Басюк, Д. І., Примак, Т. Ю., Погуда, Н. В. Трансформація туризму в Україні на принципах сталого розвитку: досвід європейських країн. *Економіка та держава*. 2019. № 2. С. 17–22. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.2.17

56. Омельчак, Г. Особливості інноваційного розвитку туризму України в умовах війни та євроінтеграції. Сталий розвиток економіки, 2023. № 1(46). С. 106–109.

57. Осітнянко, Д. О., Примак, Т. Ю. Впровадження принципів сталого розвитку в туристичній індустрії. Ефективна економіка. 2020. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.1.152>

58. Поплавська, І. Роль сталого розвитку туризму через призму масового туризму. Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки. 2020. С. 276–283.

59.Роїк, О. Р. Напрямки сталого розвитку туризму України в умовах післявоєнного відновлення. Економічний простір. 2023. № 184. С. 58–61

60. Taraniuk, L., Korsakiene, R., Taraniuk, K., Kasian, O. Implementation of sustainable development goals in the context of the implementation of tourist services in the digital society in Ukraine. Socio-Economic Relations in the Digital Society, 2023. 2(48). DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.2.48.2023.498>